

TA DOKUMENT JE **IZBOR ODZIVOV JAVNOSTI**, KI NASLAVLJAJO VARUHA PRAVIC GLEDALCEV IN POSLUŠALCEV, IN JE NAMENJEN ZA OBVEŠČANJE UREDNIKOV OZIROMA UREDNIŠTEV RTV SLOVENIJA TER SEZNANJANJE OBČINSTVA Z OBRAVNAVO NJIHOVIH ODZIVOV. VSEBINE ALI DELOV VSEBIN NI DOVOLJENO UPORABLJATI V NOBENEM DRUGEM KONTEKSTU.

MESEČNO POROČILO O ODZIVIH OBČINSTVA SEPTEMBER 2023

Povzetek odzivov in odgovorov z izbranimi poudarki, mnenja in priporočila, statistika

Objava na spletnem naslovu www.rtv slo.si/varuh: 27. 10. 2023

Končna redakcija: 27. 10. 2023

Pripravile: Marica Uršič Zupan, Katja Karlin Musulin in Mirjana Bijelić

Poudarki v odzivih in odgovorih ter mnenja in priporočila za september 2023

V središču septembrskih odzivov je bil intervju s klinično psihologinjo dr. Sano Dobnik Čoderl. 168 gledalk in gledalcev se je odzvalo, veliko jih je spodbudila ena od ustanov, ki izobražuje psihoterapevte, in so želeli predstaviti svoj pogled na urejanje sedaj neurejenega področja psihoterapevtske dejavnosti. Med odzivi je bilo tudi veliko pohval intervjuju, največ pa želja po širši in celoviti javni razpravi o duševnem zdravju na TV Slovenija. Uredništvo jo je izpeljalo v oddaji Tarča, 21. septembra. Varuhinja je zato pohvalila hiter in usklajen odziv avtorice oddaje in urednikov, zelo velik odziv strokovne in druge javnosti pa (izrečenim kritikam navkljub) prepoznala kot razveseljujoč dokaz zaupanja v javno televizijo in njenega pomena za demokratično javno razpravo.

Manj razveseljujoča so bila opozorila na tehnične in človeške napake: na končanje oddaje Tednik, 4. septembra, minuto pred dejanskim zaključkom in na začetek oddaje Odmevi, 8. septembra, brez predvidene vesti o smrti Saše Hribarja, ker jo je »nekdo« premaknil na konec oddaje. Ta napaka je še posebej zaskrbljujoča zato, ker ni prva, saj se je podobna zgodila že avgusta, pri gostovanju dveh ministrov. Tudi odzivov na druge manjše napake je bilo v zadnjih mesecih še nekaj. Med njimi so bile tudi kritike na govorno kulturo na TV Slovenija, ki da je slabša od govorne kulture na Radiu Slovenija. Zato je varuhinja zapisala priporočilo vodstvu, da razmisli o podobnem ali vsaj deloma primerljivem govornem usposabljanju za voditelje in novinarje na TV Slovenija, saj je slednje zdaj bistveno krajše od radijskega.

Da je zlasti TV Slovenija nenehno pod budnim očesom javnosti, je pokazalo tudi kar 30 odzivov občinstva na kadrovske in programske spremembe v septembru.

Veliko gledalk in gledalcev je pogrešalo poročanje Dnevnika o srečanju mladih v Stični (o katerem so sicer poročali na MMC, v več radijskih oddajah in na TV Slovenija v oddaji Obzorja duha). Na oddajo Skrta kamera, ki nastaja v Razvedrilnem programu, se je odzvala gledalka, ki

je zahtevala umik posnetka, na katerem se je znašla brez privoljenja. Radijsko poslušalko je zmotila oddaja Blazno resno o HPV, v kateri je o varnosti cepljenja govorila (tudi) pisateljica Desa Muck.

Na radio je septembra sicer prispelo več pohval: dve na Prvi program (ena tudi s kritiko na preglasno glasbeno podlago) in čestitka programu Ars ob njegovem jubileju. Poslušalec pa je sporočil, da je se je zelo izboljšal radijski signal na območju Izole.

Z jezikovnega področja omenimo dvom o primerni rabi besede prebežnik in pozorno zaznavo gledalca, da je prevajalka sage o življenju Ludvika II. Bavarskega za mesto München uporabila staro ime Monakovo in tako gledalce tudi z jezikovnimi sredstvi popeljala v 19. stoletje.

Kazalo vsebine

TELEVIZIJA SLOVENIJA.....	5
I. INFORMATIVNI PROGRAM.....	5
Dnevnik, 5. in 6. 9., ter Odmevi, 5. 9.: Posnetki nasilja v domu starejših občanov	5
Odmevi, 8. 9.: Zakaj prispevek o smrti Saša Hribarja ni bil objavljen na začetku oddaje?.....	8
Tednik, 4. 9.: Prekinitev pred zaključkom oddaje.....	9
Odzivi na oddajo Intervju, 3. 9.: dr. Sana Dobnik Čoderl.....	9
Odzivi na kadrovske in programske spremembe v IP TV SLO.....	14
Vreme ob 18.55 na TV SLO 1: Preskopa in prekratka napoved.....	16
Pohvale	16
Kritike.....	17
Mnenje o oddaji Tarča, 14. 9.	18
II. KULTURNI IN UMETNIŠKI PROGRAM	18
Sveto in svet, 20. 9.: Moje življenje, moja smrt, moja odločitev - pomisleki o evtanaziji.....	18
Pohvala	19
III. RAZVEDRILNI PROGRAM	19
Kršenje varstva osebnih podatkov v rubriki Skrita kamera	19
Oddaja o modi z Lorello Flego.....	21
Pohvali oddaji Dobro jutro	22
IV. ŠPORTNI PROGRAM	22
»Kolikokrat pa je na sporedu kakšna ženska nogometna tekma?«.....	22
V. SPLOŠNO	22
Pobuda gledalca: Več oddaj o digitalni pismenosti	22
Mnenje gledalke o ukinjenih TV-oddajah.....	22
RADIO SLOVENIJA	23
I. RADIO PRVI	23
Blazno resno o HPV, 5. 9.: »12 minutni reklamni oglas za cepljenje proti HPV«?.....	23
Pohvali s kritikama	24
II. ARS.....	25
Čestitka ob 60-letnici programa Ars.....	25
MMC.....	25
I. NOVINARSKE VSEBINE	25
Ali članek na MMC-ju res vsebuje elemente sovražnega govora do moških?.....	25
Zakaj v besedilu ni navedena ustanova, ki je kršila delovno zakonodajo?	26
So bile slovenske odbojkarice spregledane?.....	27
Kritično mnenje.....	27
II. UPORABNIŠKE VSEBINE.....	28

Komentiranje pod zapisi z občutljivo tematiko	28
Umaknjena komentarja zaradi zapisa z velikimi tiskanimi črkami.....	30
Vse več neprimernega izražanja in sovražnega govora v komentarjih.....	31
III. STORITVE	32
Iskanje in dostop do vsebin na spletu	32
Zakaj v arhivu ni vseh delov tuje serije Midva?	33
RTV SLOVENIJA	34
I. JEZIKOVNA KULTURA	34
O jezikovni in govorni kulturi na Televiziji Slovenija	34
Monakovo namesto Münchna v sagi o življenju Ludvika II. Bavarskega	36
Teletekst: prebežnik, migrant ali begunec	37
II. OGLAŠEVANJE	39
Prepogosto predvajanje oglasa za Marlenko	39
Pohvala	40
III. TEHNIČNE ZADEVE	40
»DAB+ omrežje se končno normalno sliši tudi pri meni doma«.....	40
IV. SPLOŠNO	41
Poročanje o shodu upokojencev, 6. 9.	41
Srečanje katoliške mladine v Stični, 16. 9.: Kritike zaradi (ne)poročanja	42
»Zakaj niste poročali o najdaljši pogovorni oddaji na Nova24TV?«	44
Zahvala za spoštljivo slovo od Aleksandra Saša Hribarja	45
STATISTIKA	46

TELEVIZIJA SLOVENIJA

I. INFORMATIVNI PROGRAM

Dnevnik, 5. in 6. 9., ter Odmevi, 5. 9.: Posnetki nasilja v domu starejših občanov

Gledalka **V. P.** se je odzvala na objavo posnetkov nasilja v domu starejših občanov v osrednjih informativnih oddajah - Dnevnik, 5. in 6. septembra, ter Odmevi, 5. septembra:

»Hudo me je pretreslo zavržno nasilje dijakinje nad dvema onemoglima osebama v Domu starejših občanov Trebnje. /.../

Zanima me, ali novinarji morajo tak posnetek predvajati na TV? Ali ni dovolj, da javnost na TV samo seznanijo z dejstvi? S tem, ko se nasilje javno predvaja, so žrtve še dodatno osramočene in ponižane. Zato menim, da je bilo predvajanje posnetka na TV nepotrebno in neprimerno. /.../«

Urednik Dnevnika, 5. 9., Boris Lenarčič

Dogajanje v domu starejših Trebnje je globoko pretreslo slovensko javnost. Nanj so se takoj odzvale vse pristojne ustanove, številne organizacije in posamezniki, ki so dejanje označili za zavržno in povsem nesprejemljivo. Objava posnetkov je zagotovo v interesu javnosti, kajti le tako smo ji lahko nazorno predstavili, kaj se je sploh zgodilo. Zgolj opis dogajanja namreč vedno omogoča dvom o tem, kaj se je zgodilo in ali se je sploh zgodilo. Seveda pa je treba posnetke objaviti z vso skrbnostjo in to smo tudi storili. Zakrili smo tako obraz žrtve kot storilke in ju na objavljenih posnetkih ni mogoče prepoznati. Še več, storilka je posnetke objavila na omrežju Tik tok in na njih je videti njen uporabniški račun. Zakrili smo tudi to.

Urednik Odmevov, 5. 9., Aleš Malerič

Javni interes je v tem konkretnem primeru pretehtal, dostojanstvo žrtev pa smo hkrati zaščitili s skrbno objavo posnetkov, ki je vključevala zameglitev njihovih obrazov in uporabniškega Tik tok računa storilke. V Odmevih smo sicer uporabili zgolj en posnetek, s katerim smo slikovno podprli vsebino izjave sogovornice, bil pa je še dodatno zamegljen. Naj dodam še, da je žal treba v časih, ko se verodostojnost tako rekoč vsake objave MSM medijev na alternativnih spletnih platformah postavlja pod vprašaj, informacije tudi ustrezno slikovno podpreti - ob hkratnem nujnem pretehtanem izboru posnetkov in načina njihove objave, da bi zaščitili druge pravno zavarovane institucije, kot je dostojanstvo ljudi na posnetkih. Brez vsaj minimalne objave posnetkov ne bi dosegli želenega učinka, da ustrezno opozorimo na nek problem v družbi (nasilje nad starejšimi) in tudi preventivnega, da se tovrstna zavržna dejanja ne bi ponavljala, ne. Oboje pa je v zelo velikem javnem interesu!

Urednica Dnevnika, 6. 9., Tadeja Anžlovar

V Dnevniku, 6. 9. 2023, smo objavili 4-sekunden kader na začetku prispevka, ker sem menila, da se dan po dogodku temu ne moremo izogniti. Menim, da je bilo poročanje obzirno in s pravo mero. O tem smo se tudi precej pogovarjali že čez dan.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Glede predvajanja posnetkov nasilja menim, da so uredniki oddaj podrobno pojasnili, da so se za objavo odločili po skrbnem premisleku in tehtanju krhkega ravnovesja med pravico do zasebnosti in javnim interesom. Iz odgovorov lahko razberemo tudi, da se zavedajo občutljivosti in tudi možnih negativnih učinkov takšnih objav, obenem pa tudi dolžnosti javnega medija pri opozarjanju na neprimerne pojave v družbi.

Pri tehtanju o objavi prizorov nasilja so novinarjem in urednikom RTV Slovenija v pomoč **Zakon o avdiovizualnih medijskih storitvah**, ki je dostopen [tukaj](#) in v 9. členu določa, da je prek avdiovizualnih medijskih storitev prepovedano »prizadeti spoštovanje človekovega dostojanstva«, v členu 14 pa med drugim objavo občutljivih vsebin v informativnih oddajah: »Če se v informativnih programskih vsebinah pojavijo prizori, ki bi lahko škodovali telesnemu, duševnemu ali moralnemu razvoju otrok ter se upravičeno prikazujejo z namenom informiranja javnosti (prizori prometnih in naravnih nesreč ter njihovih žrtev, prizori vojnega nasilja ipd.), mora biti dovolj zgodaj pred njihovim predvajanjem objavljeno ustrezno opozorilo voditelja oddaje gledalcem oziroma drugo ustrezno opozorilo. Ponudniku omenjene programske vsebine ni treba označiti z akustičnim in vizualnim opozorilom iz prejšnjega odstavka.«

Kaj so nasilni prizori, neprimerni za določene starosti otrok, podrobneje določa **Splošni akt o zaščiti otrok v avdiovizualnih medijskih storitvah**, ki je dostopen [tukaj](#) in v 3. členu določa:

»(3) Ponudniki avdiovizualnih medijskih storitev morajo pri presoji vsakega elementa iz prejšnjega odstavka upoštevati:

a) kontekst, v katerem se glede na pričakovanja gledalcev določenega žanra in namen programske vsebine pojavijo prizori, ki bi lahko škodovali razvoju otrok (npr. izobraževalni, zgodovinski ali komičen kontekst, kritična obravnava škodljivega vedenja ali ozaveščanje o njegovi nevarnosti ali škodljivosti se lahko kategorizira manj strogo; na blažjo kategorizacijo lahko vplivajo tudi drugačne družbene norme v času nastanka programske vsebine, kot je npr. sprejemljivost in razširjenost kajenja v preteklosti);

b) učinke programske vsebine in občutja, ki jih ta pri gledalcih vzbuja (npr. programska vsebina kot celota povzroča občutke nelagodja ali tesnobe, čeprav ne vsebuje izrazitih prizorov, ki bi bili neprimerni za posamezno starostno skupino, ali obratno, določen prizor, ki je za posamezno starostno skupino gledalcev lahko neprimeren, zavzema neznaten del programske vsebine in zato ne vpliva bistveno na občutke, ki jih programska vsebina kot celota vzbudi pri svojih gledalcih);

c) stopnjo realističnosti in vrsto programskih vsebin (npr. nefikcijske programske vsebine se praviloma kategorizirajo strožje kot fikcijske, saj jih otroci dojemajo kot bolj resnične v primerjavi s fikcijskimi);

d) pogostost, trajanje, intenzivnost (npr. zvočna, verbalna, vizualna, tekstovna poudarjenost) in podrobnosti prizorov, ki bi lahko škodovali razvoju otrok (npr. programske vsebine s podrobnimi ali intenzivnimi prizori, ki pri gledalcu izzovejo vznemirjenje, nelagodje, tesnobo ali strah, se praviloma kategorizirajo strožje);

e) izvedljivost dejanj, ki jih otroci lahko posnemajo in bi bila zato lahko nevarna ali škodljiva za njihov razvoj, zdravje in varnost (npr. prikazovanje podrobnosti nevarnih poskusov, uporabe oziroma zlorabe dostopnih orodij in drugih predmetov, se, če gre za dejanja, ki jih otroci lahko posnemajo, praviloma kategorizira strožje);

f) vrednotenje prikazanih dejanj (npr. pozitivno vrednotenje ali povečevanje nasilja, spodbujanje ali povečevanje uporabe zdravju nevarnih snovi se kategorizira strožje, programske vsebine, ki ta dejanja negativno vrednotijo oziroma implicitno ali eksplicitno kritizirajo, se praviloma kategorizira manj strogo).

Tudi glede na te smernice menim, da so uredniki v primeru objave, o kateri ste mi pisali, ravnali primerno.

Ker je nasilnih in podobnih dejanj v zadnjem času vse več, je zato veliko tudi dilem novinarjev in urednikov, kako o tem poročati. Zato sem pred nekaj meseci z veseljem sprejela ponudbo Društva psihologov Slovenije, da me obvestijo o pripravi Smernic za poročanje medijev o kriznih dogodkih. Pred nekaj dnevi so me obvestili, da so smernice pripravljene in me prosili, če lahko pomagam pri njihovi predstavitvi urednikom in novinarjem ter drugim programskim ustvarjalcem na RTV Slovenija. Nalogo sem z veseljem sprejela in predvidevam, da bomo smernice predstavili v začetku novembra.

Smernice so zelo podrobne, tu vam pošiljam nekaj povzetkov/priporočil:

»Izogibajte se senzacionalističnemu ali fatalističnemu poročanju ter domnevam o vzrokih dogodka in lastnostih storilca ali žrtve.

Delite le preverjene informacije o dogodku.

Poudarite kompleksnost in redkost dogodka.

Izogibajte se podrobnostim, ki bi spodbujale posnemanje.

Ne povečujte storilca in ga ne prikazujte kot protijunaka.

Jasno označite ravnanje storilca kot nesprejemljivo, škodljivo in obsojana vredno.

Ne objavljajte avdiovizualnega gradiva, ki bi povečevalo ali spodbujalo nasilje ali prizadelo žrtev.

Poudarjajte možnosti takojšnjega in dolgoročnega ukrepanja.

Opozorite na odpornost ljudi in sposobnost družbe, da okreva.

Opozorite na ukrepanje odgovornih ustanov.

Povejte, kako pomagati sebi in drugim.

Ne poudarjajte lastnosti storilca ali njegove pripadnosti določeni družbeni skupini.

Izkazujte spoštovanje do žrtev, preživelih in vseh, ki jih je dogodek prizadel.

Delite njihove zgodbe ob upoštevanju njihove zasebnosti.

Spoštujte in poudarite različnost čustvenih odzivov in načinov žalovanja.

V spletnih izdajah svojih medijev ne dovolite komentiranja dogodka.«

Upam, da bo predstavitev smernic koristila vsem programskim ustvarjalcem in s tem seveda vsem gledalkam in gledalcem ter tudi žrtvam.

Odmevi, 8. 9.: Zakaj prispevek o smrti Saša Hribarja ni bil objavljen na začetku oddaje?

Gledalka S. T. se je odzvala z nejevoljo, ker objava prispevka v spomin na nenadno in prerano smrt izjemnega sodelavca Saša Hribarja ni bila prva novica Odmevov :

»Zanima me, kdo je odgovoren za objavo informacije o smrti g. Hribarja: da ob izgubi take osebnosti to ni bila prva in najpomembnejša novica Dnevnika (op. a.: Odmevov), da smo morali prej nenormalno dolgo poslušati in gledati Janšo! /.../«

Urednik Odmevov, 8. 9., Martin Nahtigal

Ob večerni potrditvi informacije, ki je prišla po zaključku Dnevnika, smo se v uredništvu odločili, da oddajo gotovo pričnemo s to novico. Dokumentaciji je bilo naročeno, da nam pošlje arhivske posnetke. Kmalu po tem pa se je javila ekipa televizijskih in radijskih kolegov, da bodo pripravili celovit prispevek - kolikor je to mogoče v dobri uri in pol pred začetkom oddaje. Seveda sem idejo z veseljem sprejel in uvrstil prispevek v začetek oddaje.

Ker je nekaj minut pred začetkom oddaje kazalo, da prispevek še ne bo pravočasno pripravljen, sem se z voditeljem dogovoril, da bomo s tem vseeno začeli: da bo prebral samo krajšo vest ter napovedal prispevek za konec oddaje. Pripravljen pa je bil tudi ustrezen rezervni slikovni material. Na ta način novinarji pridobijo dolžino oddaje časa, da dokončajo prispevek.

Ob začetku oddaje v živo prispevka še ni bilo. Tako smo se v režiji pripravili, da izvedemo načrtovani plan B, medtem ko se je oddaja v živo praktično že začela. Ob premeščanju vrstnega reda prispevkov in vnašanju popravkov besedila prve vesti, ki naj bi bila o Sašu Hribarju, je nekdo zunaj režije posegel v vrstni red ter premaknil napoved prispevka na konec oddaje, k samemu »in memoriam« prispevku. Kombinacija napovedi in prispevka je sicer res običajen vrstni red. Dobronamerna samovoljnost v prvih sekundah žive oddaje pa je rezultirala v tem, da sta bila voditelj, ki je bil pripravljen na vest o Hribarju, in celotna režija, pripravljena z ustreznim slikovnim materialom, soočena s tem, da so slikovni sistem, boben itd. »preskočili« na naslednji del oddaje, dnevno-politični pogovor z Janezom Janšo - vnaprej posnet sklop, ki se je odvrtel do konca.

Kljub nekajsekundnemu šoku, živčnosti ter ugotavljanju, kaj se je zgodilo, sem se med oddajo odločil, da zaključek oddaje, ki bi se moral po prvotnem načrtu končati z lahkotnejšim prispevkom iz Črne Gore, spremenimo: da se odpovemo prvotno načrtovanemu prispevku ter umestimo napoved in prispevek »in memoriam« o Sašu Hribarju na konec. Temu primerno sem voditelju med oddajo spisal zaključno misel oziroma odpoved.

Tako je oddaja na koncu izgledala, kot je. Seveda bi bilo neprimerno bolje, da bi imeli spominski prispevek na začetku. Ekipa je v danih razmerah naredila maksimalno možno. In hvaležen sem vsem, s katerimi sem imel čast soustvarjati oddajo, v kateri smo se hitro odzvali na žalostno vest in se poklonili velikanu slovenske satire.

ODGOVOR VARUJINJE Z MNENJEM

Menim, da je dnevni urednik oddaje primerno pojasnil, da je do nenačrtovane umestitve prispevka na konec oddaje prišlo zaradi izjemno kratkega časa, ki so ga imeli sodelavci za

pripravo spominskega prispevka o Aleksandru Sašu Hribarju, a so ocenili, da je vseeno bolje uvrstiti ga na konec oddaje kot objaviti v oddaji samo krajšo vest. Da je napoved nekdo (v računalniku) preselil z začetka oddaje k prispevku, pa je bila nenamerna napaka oziroma celo dobronamerna gesta (nekoga, ki je predvideval, da je urednik »pozabil« preseliti k prispevku še napoved). Žal se je izkazala kot napačna in v nasprotju z načrtom urednika.

Tednik, 4. 9.: Prekinitev pred zaključkom oddaje

Gledalka **T. K. S.** je varuhinjo v odzivu vprašala, zakaj se je oddaja Tednik, ki je bila na sporedu 4. septembra, končala predčasno, pred koncem prispevka Pravica do gotovine:

»Danes sem gledala oddajo Tednik (ki jo v družini gledamo, odkar pomnim - gledala sem jo s starši, med študijem in zdaj s soprogom) in pred koncem prispevka na temo "zapisa gotovine v ustavo", se je ta predčasno prekinil v 20:59 minuti, sredi intervjuja/govora gosta g. Ivana Jurgeca. Po prekinitvi se je prikazal napovednik oddaje Panorama, nato se je brez zaključka Tednika (ponavadi voditeljica pozdravi gledalce/ke) takoj nadaljevala oddaja Arena. Konca (zaključka) oddaje Tednik sploh ni bilo. Prosim, da vsaj tiste oddaje, ki so še vredne ogleda na vaši TV, odvirtite do njihovega konca, ne pa, da jih prekinite sredi predvajanja.«

ODGOVOR VARUHINJE

Za pozorno spremljanje oddaje in opozorilo na napako se vam iskreno zahvaljujem.

Res je, kot ste zapisali in pravilno opazili, oddaja Tednik se je 4. 9. končala minuto prej, kot bi se morala. Razlog za to je bila napaka pri prepisu kode dolžine oddaje.

V Službi za Programsko načrtovanje, koordinacijo in predvajanje TV-programov so napako zaznali, takoj o njej obvestili tudi vodstvo Televizije Slovenija in jo do predvajanja ponovitve Tednika odpravili. Tako je bila ponovitev Tednika predvajana v celoti, prav tako je celotna oddaja na voljo v arhivu [rtvslo365](#) oziroma [tukaj](#).

V omenjeni službi se vsem gledalkam in gledalcem za napako opravičujejo. O njej so se temeljito pogovorili in sprejeli nekaj ukrepov, da se kaj podobnega ne bi več ponovilo.

Opravičilo dodajam tudi kot varuhinja pravic gledalcev.

Upam, da kljub napaki ostajate zvesta gledalka Tednika in drugih oddaj RTV Slovenija. Če opazite še kakšno napako (upam, da ne) ali če vas moti ali vam je všeč še kaj drugega, pa kar spet pišite.

Odzivi na oddajo Intervju, 3. 9.: dr. Sana Dobnik Čoderl

Avtorica Ksenija Horvat je 3. septembra v oddaji [Intervju](#) gostila dr. Sano Dobnik Čoderl, klinično psihologinjo, predsednico Zbornice kliničnih psihologov Slovenije in članico delovne skupine za normativno ureditev psihoterapije na Ministrstvu za zdravje. V dneh po oddaji je varuhinja prejela 168 pisnih odzivov gledalk in gledalcev, mnogi so jih istočasno poslali v vednost tudi avtorici, uredniku oddaje in odgovorni urednici IP TV Slovenija. Najprej so se s kritičnimi pripombami, da je bila oddaja pristranska, odzvali številni psihoterapevti, ki so končali izobraževanja na Univerzi Sigmunda Freuda, Teološki fakulteti ali Fakulteti za uporabne družbene študije v Novi Gorici, člani Društva za sistemsko psihoterapijo in drugi. Odzivi so bili verižni, spodbujeni iz teh krogov. Večinoma so bili dolgi, navajali so pomen psihoterapije in

obseg študija ter oporekali navedbam intervjuvanke. Podrobni in poglobljeni so bili tudi odzivi iz vrst psihologov in psihiatrov, ki so sledili in so večinoma izražali pohvalo oddaji in podporo stališčem, ki jih je v oddaji izrekla gostja, ter opozarjali na nevarnosti nestrokovne obravnave duševnih težav. Veliko kritičnih odzivov pa je vsebovalo predvsem željo in pobudo, da bi TV Slovenija pripravila daljšo oddajo, v kateri bi celovito in z več vidikov predstavila neurejeno področje psihoterapije. Iz odzivov:

Kritike

»Kot licencirana psihoterapevtka se seveda zanimam za ureditev področja psihoterapije v Sloveniji in sem si z zanimanjem pogledala intervju, ki ga je novinarka Ksenija Horvat vodila z dr. Sano Dobnik Čoderl (TV SLO 1, 3. 9. 2023). Nad intervjujem sem bila žal skrajno razočarana. Gospa Dobnik Čoderl preprosto zavaja javnost. Nikjer v svetu namreč psihoterapija (predvsem izobraževanje) ni domena izključno zdravstva in ne drži, da se je nemogoče učiti psihoterapije izven zdravstvenega sistema. Tudi nas izobražujejo tako klinični psihologi kot tudi psihiatri. Prav tako ne drži, da psihoterapevti nimamo praktičnega izobraževanja. Prav tako stažiram, in sicer zastonj. Gospa je pravzaprav opisovala intervence, ki sodijo v psihiatrijo in klinično psihologijo, povsod v svetu pa je znano, da je psihoterapija ločen poklic od dveh pravkar omenjenih. /.../ Predvsem zaboli, da smo ostali "šarlatani", ki naj bi se poklica (oz. po njenem dejavnosti) priučili "na vikend tečaju". Vse skupaj je grobo zavajanje in manipulacija, tudi skrajno nespoštovanje strokovnjakov, ki nismo pravkar zapustili dela za tekočim trakom in si zamislili, da bomo po opravljenem vikend tečaju psihoterapevti. Res pa je, da je na trgu poplava tudi tega. Prav zato se tudi mi (psihoterapevti, ki trenutno delujemo izven zdravstva in imamo svoje inštitucije za kontrolo kakovosti), zavzemamo za ureditev tega prostora. Metanje vseh skupaj v isti koš je skrajno žaljivo.« (M. V. T.)

»/.../ Izključevanje usposobljenih psihoterapevtov, ki zadnjih 20 let stojimo ob strani kliničnim psihologom in psihiatom, pomeni katastrofo za ljudi v stiski. Psihoterapevti nimamo nikakršnega interesa posegati na področje medicinskega modela psihoterapije, ki mu niti ne pripadamo. Kot psihoterapevtka dobro sodelujem s psihiatri in klinični psihologi, ki se zavedajo pomena dobrega odnosa s pacientom. Raziskave potrjujejo, da je ta glavni faktor pri okrevanju. Slednje potrди tudi nevroznanost. /.../ Psihoterapevti želimo svojo priložnost in komentar na tako nizkoten napad na našo stroko.« (M. F. S.)

»/.../Sem psihoterapevtka in me presenečajo nekatere podane informacije, ki niso skladne s sodobnimi raziskavami, ki so znane na področju psihoterapije. Pogrešala sem tudi razmejevanje poklicev psihiatra, psihologa in psihoterapevta ter realen prikaz, kakšno je izobraževanje psihoterapevta na npr. Univerzi Sigmunda Freuda. Ta je precej drugačen kot vikend tečaji in v intervjuju izobraževanje žal ni bilo celostno prikazano. Sem psihoterapevtka, ki dela tudi z rejniškimi otroki in družinami in tu imam širši vpogled v trenutne možnosti obravnave. Gre za otroke, ki nujno, nujno potrebujejo podporo in pomoč, a v sistemu na žalost ustrezne podpore pogosto ne dobijo (dolge čakalne dobe, obravnave enkrat mesečno, vedno druga oseba na obravnavah). Res si iz srca želim, da bi vsak človek imel možnost kompetentne, empatične in predvsem dostopne obravnave - v sklopu vseh poklicev in zato je pomembno, da o tem

govorimo. Predvsem pa, da o tem govorimo celostno in ne le iz ene same perspektive. Sama zavzemam stališče, da je sodelovanje med vsemi strokovnjaki nujno. Gospa je lepo izpostavila sodelovanje, a sodelovanja s psihoterapevti izven sistema, ki so lahko za družino (v mislih imam rejniško družino) izjemno pomembni, ne omenja. Glede na to, da gre za oddajo na nacionalni televiziji, se mi zdi izjemnega pomena, da imajo ljudje dostop do celostnega pogleda, ne le do enega zornega kota. K temu naj bi si nacionalna televizija prizadevala, mar ne? Upam, da boste ponudili možnost drugim stališčem ter dovolili, da so slišani tudi tisti, ki se zavzemajo za psihoterapijo kot samostojen poklic.« (E. D. H.)

Pohvale

»Kot psihologinja, zaposlena v zdravstvu, in kot edukantka systemske in družinske psihoterapije, se vam iskreno zahvaljujem za objavo ter odlično in izzivalno zastavljen intervju s predsednico Zbornice kliničnih psihologov Slovenije, dr. Sano Čoderl Dobnik. V intervjuju ste osvetlili pomembne vidike, pomisleke in dileme, na katere je potrebno misliti, ko na systemski ravni urejamo področje psihoterapevtske dejavnosti ter skušamo pri tem ves čas prioritarno razmišljati o človeku, ki bo psihoterapevtsko obravnavo zaradi duševnih stisk iskal. /.../ Dr. Čoderl Dobnik je spoštljivo ter argumentirano predstavila stališča Zbornice, za katere verjamem, da bodo slišana tudi pri odločevalcih!« (N. A.)

»Kot klinična psihologinja, psihoanalitična psihoterapevtka, skupinska analitičarka v zdravstvu s 40-letno prakso in članica Delovne skupine za pripravo zakonodaje na področju psihoterapije, se vam najlepše zahvaljujem za oddajo Intervju /.../. V Sloveniji so se v tridesetih letih brez regulative na področju psihoterapije razrasli »zdravilci in alternativni terapevti«, ki so našli streho pod okriljem Evropske krovne zveze za psihoterapijo (tudi v Evropi je isto) in nazivom Fakulteta Sigmunda Freuda, pa to v resnici sploh ni. /.../ (P.M.Š.)

»Intervju je pomembno opozoril na tendence, da bi pomanjkljivo kvalificiran kader (samooklicani psihoterapevti) obravnaval zelo ranljivo populacijo. Dr. Čoderl Dobnik je argumentirano predstavila, da imamo v Sloveniji obstoječ najvišje izobražen kader, ki ga sestavljamo klinični psihologi in psihiatri. Pomanjkanje kadra ni in ne sme postati argument, da lahko v tako občutljivo področje vstopijo nestrokovni in neusposobljeni kadri.« (T. R.)

Pobude

»V nedeljo je bila oddaja Intervju s Sano Dobnik Čoderl, ki je izpostavila svoja stališča glede zakonske ureditve psihoterapije pri nas, glede poklicnih psihoterapevtov, psihoterapevtskega izobraževanja in še marsičesa, kar poskuša ohranjati privilegiran položaj omejene skupine psihiatrov in kliničnih psihologov nad psihoterapijo v Sloveniji. Ker sem tudi sam član Delovne skupine za pripravo zakona o psihoterapiji pri Ministrstvu za zdravje, Vas prosim za možnost, da bi na nacionalki lahko predstavili tudi stališča tistih, ki se zavzemamo za ureditev psihoterapije kot samostojnega poklica in avtonomne znanstvene vede. Ta ureditev je širša, bolj vključujoča in v skladu s sodobnimi razvojnimi trendi psihoterapije po svetu. S tem bi javnosti omogočili bolj uravnotežen in širši pogled na problematiko ureditve psihoterapije v naši državi.« (M. M.)

»/.../ V Društvu se zavzemamo za ureditev psihoterapije kot samostojnega poklica in avtonomne znanstvene vede. Taka zakonska ureditev, kot jo poznajo razvite evropske države, je širša, bolj vključujoča in v skladu s sodobnimi razvojnimi trendi psihoterapije po svetu, ki poudarja povezovanje in integracijo, ne pa ločevanje in privilegiranje medicinske ter psihološke stroke. Prosimo in pozivamo vas, da kot nacionalni medij javnosti omogočite bolj uravnovešen in širši pogled na problematiko ureditve psihoterapije v naši državi, ki je ne odražajo samo stališča kliničnih psihologov in psihiatrov, temveč tudi nas, psihoterapevtov, ki se ravno tako vsakodnevno srečujemo z ljudmi, potrebnimi pomoči.« (člani Društva za sistemsko psihoterapijo Slovenije)

»/.../ Kot dolgoletna psihoterapevtka, učiteljica, supervizorka in avtorica na področju (sistemске, zlasti dialoške, k rešitvi usmerjene in narativne) psihoterapije se pridružujem pobudi, da na vaši televiziji omogočite predstavitev pogleda, ki je alternativen nedavno predstavljenemu in zgoraj omenjenemu. /.../ Morda bomo z razpravo, ki jo lahko omogoči vaša televizija, celo prispevali k razvoju tretje poti oziroma dodatne alternativne zakonske ureditve psihoterapije, ki bo združila več obstoječih pogledov in izobraževalnih praks, obenem pa omogočila razvoj samostojnega poklica in znanosti psihoterapije v Sloveniji.« (L. Š. B.)

Avtorica oddaje Intervju, 3. 9., Ksenija Horvat

Tema rešitve statusa psihoterapije je čez poletje postala kar razgreta, po pismih bralcev se oglašajo številni vpleteni v to javno razpravo.

Na Televiziji Slovenija smo doslej predstavili stališča dr. Mirana Možine, direktorja Univerze Sigmunda Freuda v Ljubljani, ter stališča vodje delovne skupine na Ministrstvu za zdravje, dr. Mojce Zvezdane Dernovšek. Oddaja Na tretjem je bila tudi del javne razprave in odzivov bralcev. Prilagam povezavo do oddaje. <https://365.rtv slo.si/arhiv/na-tretjem/174981652>. Intervju z Dobnik Čoderl je bil nadaljevanje te razprave, tokrat s stališči, kot ga zagovarjajo klinični psihologi, ki branijo svoje strokovne pozicije. Naj dodam, da je bil doslej to prvi intervju s predstavnico klinične psihologije. Ravno en teden pred nastopom dr. Dobnik Čoderl pa je v oddaji Intervju gostoval eden najbolj prepoznavnih psihoterapevtov v Sloveniji, Zoran Milivojević.

V pogovor sem kot izzive sogovornici vključila številne argumente, ki sta jih predstavila dr. Možina in dr. Dernovšek. Njeni odgovori so tako dobro dopolnilo k razpravi in so prav tako pomembni za poznavanje problematike, saj smo na TV Slovenija tako imeli zagovornika profesionalizacije psihoterapije in psihoterapevtov, predstavnico vladne skupine, ki je pripravila osnutek zakona o psihoterapiji, ter stališča klinične psihologije, ki psihoterapijo izvaja kot metodo.

Imenitno bi bilo, če bi njihova stališča lahko soočili v kaki skupni oddaji in dodali še kakšno strokovno mnenje, morda kako izkušnjo iz tujine. Mogoče bi takšna oddaja premostila kak prepad, ki se pojavlja v razpravi o vprašanju, ki se mu naša družba že predolgo izogiba.

Urednik oddaje Intervju Jože Možina

Na zadnji Intervju je prišlo zelo veliko kritičnih sporočil in protestov, pa tudi pohval in strinjanj.

Če bi ostalo zgolj pri tej interpretaciji aktualne problematike, bi imel javni RTV resne težave s pluralnostjo in nazorsko uravnoteženostjo, ki ju moramo po zakonu zagotoviti. Zato sem odgovorni urednici že predlagal, da v naših informativnih oddajah soočimo mnenja, pritegnemo še druge poglede in omogočimo svoboden pretok idej.

Odgovorna urednica Informativnega programa TV Slovenija **Jadranka Rebernik**

Strinjam se s predlogi za poglobljeno oddajo. Dogovorjena sem že za Areno, v katero se povabi različne strani. Za intervju v tem trenutku ni potrebe. Govorila bom še s Tarčo, v DIO oddajah pa bomo tudi naredili debato.

PRIPOROČILO VARUHNJE UREDNIŠTVU

Hvala avtorici oddaje za razjasnitev nekaterih okoliščin in predlog, da bi TV Slovenija pripravila še kakšno oddajo na to temo. Tudi pobude gledalk in gledalcev, ki izražajo željo, da RTV Slovenija predstavi čim več argumentov o tej pereči tematiki, poudarjajo željo, da to stori na način, ki bo šel v smeri konstruktivnega zblíževanja stališč in iskanja skupnih rešitev.

Uredništvu IP predlagam razmislek v smeri novih/nadaljnjih oddaj na to temo, kot sta tudi že predlagala avtorica in urednik oddaje.

Ni prvič, da sem se v vlogi varuhinje pravic gledalcev soočila z velikim številom spodbujenih odzivov na eno oddajo. Vsakič sem to tudi zapisala, saj je treba od primera do primera število in vsebino odzivov kontekstualizirati. Iz odzivov na omenjeni intervju, ki jih je zelo veliko in so tudi zelo obsežni (tako obsežnih posamičnih odzivov v verižnem odzivanju doslej še nisem zasledila), je razbrati, da pisci bolj kot presojo oddaje pričakujejo nadaljevanje razprave oziroma oddaj na to temo.

Ker je zanimanje za te teme v javnosti zelo veliko, priporočam še, da uredništvo IP z razpravo in odločitvijo o tem pohiti, saj je namen javnega medija tudi v tem, da doseže čim večji krog občinstva, tega pa dosega, ko je zanimanje za določeno temo veliko.

Odgovorna urednica Informativnega programa TV Slovenija **Jadranka Rebernik**

Strinjam se. Moje mnenje je, da število odzivov sicer pokaže zanimanje, ki ga določene interesne skupine imajo, niso pa informacija, kar zadeva kakovost oddaje ali morebitne kršitve profesionalnih standardov.

Ker so v naslednjih dneh pripombe in pohvale kar deževale, je bilo vidno, da so bili dopisi organizirani. Ne glede na to lahko rečem, da je bilo v dopisih veliko zanimivih in pomembnih argumentov, iz njih izhaja, da je tema za strokovno javnost pomembna, saj zakon, ki bi področje psihoterapije uredil, čaka že dolgo. S perečo temo smo nadaljevali – sredi septembra so jo obravnavali v oddaji Tarča, dogovorjeni smo bili, da bi jo kasneje obdelali še v oddaji Arena, vendar se to ni zgodilo, ker je novo vodstvo IP spremenilo zasnovo oddaje. Vsekakor se mi zdi pomembno, da damo prednost razpravi in soočenju različnih mnenj. Menim, da lahko tako največ pripomoremo k dialogu o tej in drugih pomembnih temah.

21. septembra je bila na sporedu oddaja Tarča z naslovom Kdo vse izvaja psihoterapijo, v kateri so sodelovali dr. Andreja Mikuž iz Zbornice kliničnih psihologov, dr. Mirjana Radovanović iz Združenja psihiatrov pri Slovenskem zdravniškem društvu, Katja Knez Steinbuch, družinska terapevtka in ustanoviteljica inštituta Vita bona, Miran Možina, direktor ljubljanske podružnice Univerze Sigmunda Freuda na Dunaju, in Anita Ogulin, predsednica Zveze prijateljev mladine Ljubljana Moste-Polje.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

V primeru oddaje Intervju 3. 9. 2023 se je pokazalo, kako pomembno je, da javni medij na daljši rok in celovito spremlja pereče družbeno dogajanje, se nanj ustrezno odzove in omogoči široko in celovito razpravo, pa tudi, da velik del javnosti dojema RTV Slovenija kot zelo pomemben in vpliven prostor javne razprave. V času usihanja pomena klasičnih medijev v družbi in padanja zaupanja vanje je to izjemno pomembno, saj klasični mediji zaradi zavezanosti poklicnim standardom omogočajo kakovostno, nepristransko in celovito javno soočenje različnih mnenj. V primeru razprave o urejanju področja psihoterapije je TV Slovenija to nalogo opravila primerno, kljub temu, da izbor žanra intervju pri tem ni bil optimalen. Je pa po drugi strani prav z izborom žanra sprožila večji odziv strokovne javnosti, kot bi ga sicer, s tem postavila to izjemno pereče in neurejeno področje v ospredje ter povečala tudi zanimanje širše javnosti in odločevalcev zanj.

TV Slovenija se je na odzive hitro in ustrezno odzvala s celovito predstavitvijo teme v oddaji Tarča, v kateri je sodeloval širok krog kompetentnih gostov.

Na oddajo so se z zahtevo za popravek odzvale še tri gledalke. Varuhinja jim je odgovorila, da imajo skladno z Zakonom o medijih pravico, da zahtevek za popravek ali umik s spleta zahtevajo od odgovornega urednika medija ali uredništva, kjer je bila objavljena neresnica.

Odzivi na kadrovske in programske spremembe v IP TV SLO

Varuhinja je prejela 24 pisnih in 6 telefonskih odzivov gledalk in gledalcev (od teh je en prišel v začetku oktobra) na kadrovske in programske spremembe v Informativnem programu TV Slovenija. V nadaljevanju povzemamo nekaj odzivov:

»Protestiram zaradi čistk, ki jih izvajate na RTV. Umikate najbolj poštene in sposobne novinarje, kot je gospod Pirkovič in gospa Vida Petrovčič ter Valentina Plaskan. /.../Uvajate levo enoumje in s tem kršite zakonodajo, saj je predpisano, da javna televizija mora poročati uravnoteženo. /.../« (M. Č.)

»Protestna izjava

Podpisani predstavniki slovenske civilne družbe v imenu članov, plačnikov RTV-prispevka, protestiramo zoper politični kadrovski cunami, s katerim vladajoča politika po svojih nameščencih v organih RTV Slovenija izničuje še zadnje sledi pluralnosti javnega zavoda, ki bi moral biti v službi vseh Slovencev.

Protestiramo zoper ta nasilni prevzem in obsojamo, da ste zamenjali večino oseb na vodilnih funkcijah Javnega zavoda RTV Slovenija. Ta politična čistka se nadaljuje nad posameznimi TV

voditelji in novinarji. /.../ Ogrožene in pod udarom so med drugim oddaje Arena, Intervju, Utrip, Pričevalci, kjer smo Slovenci raznolikih nazorskih pogledov lahko spremljali profesionalno artikulirane, strpne, informativne in za gledalce privlačne predstavitve slovenske zgodovinske in politične stvarnosti, ter se ob takšnih glasovih pristne, demokratične slovenske omike tudi sami kultivirali. /.../« (V. D. R., R. B., dr. M. O., dr. J. J.)

»Z velikim razočaranjem ugotavljam in protestiram nad zadnjimi kadrovskimi zamenjavami (umikanje posameznikov, ki jih je del zaposlenih - sodelavcev daljše obdobje nepošteno in neprofesionalno ocenjeval kot neprimerne in nesposobne za vodenje nekaterih oddaj in programov RTV) med voditelji informativnih in drugih programov RTV Slovenija. Razumem sicer in vem, da gledalci in drugi akterji izven neke institucije ne morejo posegati na konkretne kadrovske zadeve v neki instituciji. Vendar pa gre v navedenih primerih za vprašanje nadaljnjega kredibilnega ravnanja javne institucije, kot je RTV, ki bi morala zagotavljati vse vrste pluralnosti in različnosti pri svojem delovanju. /.../« (A. B.)

»V zadnjih dneh v informativnem programu potekajo številne kadrovske menjave, o katerih skoraj RTV SLO ne poroča. Sicer je bilo objavljeno sporočilo za javnost, vendar ga še nisem opazil. Ker gre za javni zavod, pretežno financiran iz davkoplačevalskega denarja, prosim, da vplivate na objavo vsebinskega pojasnila o vzrokih zamenjav in kako bodo te prispevale k večji pluralnosti v smislu depolitizacije RTV. Prosim tudi za pojasnilo, s katerim bi ovrgli dvome v zakonitost menjav. Namreč, po nekaterih navedbah naj bi bilo imenovanje v. d. urednice informativnega programa nezakonito <https://spletnicasopis.eu/2023/09/24/ponizni-medije-svobode/amp/>. Če to drži, se pod vprašaj postavlja tudi zakonitost menjav. /.../« (M. P.)

»Leta sem že zvesta RTV Sloveniji, saj sem mnjenja, da je na vaši televiziji moč priti do relevantnih informacij. To svoje mnenje umikam. Kadrovska čistka v vaši hiši se odraža tudi na kvaliteti programa. Cenim trud na področju otroškega, izobraževalnega, mladinskega, dokumentarnega in zabavnega program, kar pa se tiče ključnih oddaj, kot so Dnevnik, Odmevi in oddaje, ki se dotikajo aktualnih tem, pa ste konkretno zavozili. Čemu je bilo potrebno odstraniti mlade voditelje DIO oddaj (Plaskan, Svetina, Krevs)? Zakaj ste spremenili oddajo Arena? Kam ste odstranili cenjene novinarje, g. Pirkoviča, go. Petrovčič? /.../Ste javni servis, ki to ni več!
Kje so zdaj vsi tisti zagovorniki pluralnosti javnega servisa? /.../ Prosim, vrnite RTV na mesto, kjer je že bila. Na mesto, da bo gledljiva, poslušljiva za vse gledalce in poslušalce, pa ni važne smer, leva-desna, bela-črna. Vsi plačujemo ta servis, vi pa se z njim igrate.« (A. L.)

»Zelo sem razočaran nad vašimi dejanji na RTV-ju, da kar tako odstavljate voditelje ... mi smo vsi Slovenci, en drugega moramo spoštovat. Podrli se boste sami vasi, slej ko prej se vam bo zgodilo, da bo prišel kdo, ki bo tako vpliven, da se RTV ne bo več plačeval. Tudi jaz, kot velik zagovornik vaše TV, sem strašno razočaran. Stalno se išče nek notranji sovražnik, zmeraj je nekdo komu napoti in to se ne bo srečno končalo. To ne sodi v današnji čas. To je totalno zgrešeno. Moramo stopit skup in najti neko skupno pot, da bo sprejemljiva za vse.« (F. P.)

Vreme ob 18.55 na TV SLO 1: Preskopa in prekratka napoved

Gledalec se je "pritožil" nad prekratko in premalo izčrpno vremensko napovedjo pred Dnevnikom ob 18.55 na TV SLO 1:

»Imam pripombo glede napovedovanja vremena pred začetkom Dnevnika ob 18:55 zvečer. Predlagam, da bi se "mladci", ki so mi sicer simpatici, zgledovali po gospe Cegnarjevi in gospodu Velkavrhju glede opredelitve, kaj so osnovne informacije in kaj so podrobnosti. Navajen sem, da že pred Dnevnikom izvem za predvideno vreme 4 dni naprej.« (J. A.)

V. d. odgovorne urednice Informativnega programa TV Slovenija Polona Fijavž

Že nekaj mesecev se pripravlja prenova podobe Vremena – tako grafična kot vsebinska in bodo nekatere stvari zastavljene na novo. Pripombe gledalcev so upravičene, se potrudim, da jih bomo upoštevali v čim večji meri.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Pripombo ste torej poslali ravno pravi čas in upam, da jo bodo res upoštevali v čim večji meri. Sedaj je Vreme pred Dnevnikom res zelo skopo, občinstvo pa je navajeno, da pred osrednjim Dnevnikom prejme vse pomembne informacije o vremenu.

Naj ob tem dodam, da sem lani prejela kar nekaj pripomb na vremenske napovedi in dala tudi priporočilo za PPN, da se vremenska rubrika posodobi in tematizira (s podrobnejšimi podatki o morju poleti, snegu pozimi ipd.). Nekaj sprememb je bilo narejenih, ARSO je osvežil ekipo napovedovalcev in vsebino napovedi pred Poročili ob petih. Glede na odgovor v. d. odgovorne urednice pa se obetajo dodatne vsebinske in grafične spremembe

Pohvale

Oddaji Tarča, 7. in 14. 9.

»Kar je za pohvalit, se pohvali in tu bi dal na prvo mesto zadnji dve Tarči, 7. in 14. 9., profesionalno in korektno pripravljena oddaja ga. Erike Žnidaršič - kar tako naprej.« (V. Š.)

Oddaji Intervju in voditelju, 10. 9.

»Ker od leta 2020, ko smo bili soočeni s pandemijo, programov RTV Slovenija zaradi enostranskega poročanja predvsem v informativnih oddajah, ne spremljam več, niti ne vem, kaj se dogaja. K sreči dobim informacijo o kakšni dobri oddaji prek Facebook profila, ki si jo pa potem vendarle ogledam v arhivu. Tokrat bi rada pohvalila oddajo Intervju, ki je bila predvajana 10. 9. 2023, v kateri je gospod Jože Možina gostil dr. Vinka Gorenaka. Končno oddaja, ki je postregla z veliko informacijami "z druge strani". Želim si čim več takšnih oddaj in bi na tem mestu želela pohvaliti gospoda Jožeta Možino.« (S. Z.)

Kritike

Oddaji Tarča, 28. 9.

Gledalka in gledalec sta 29. septembra po telefonu izrazila kritični mnenji o oddaji Tarča, ki je bila na sporedu dan prej, 28. septembra:

»Včerajšnja oddaja pa tudi že nekaj pred njo, je prišla na raven rumenega tiska. /.../ Včasih je bila Tarča konstruktivna, zdaj je aferiška. Kultura dialoga v tej oddaji je zelo nizka: poseganje v besedo, prekinjanje sredi stavka ... Voditeljica izraža svoje mnenje, hoče prepričati sogovornika, da je res tisto, kar govori ona. Prav je, da raziskujejo, a naj ne počnejo tega na tako aferiški način.« (Z. K.)

»Oglašam se v zvezi z včerajšnjo oddajo Tarča. Ali so to standardi, ki jih javna RTV zagovarja? Sem malo presenečen nad takim načinom vodenja oddaje.« (B. B.)

Oddaji Arena. 4. 9., in voditelju

»/.../ Kar sem gledala, je bilo vse, razen tega, kar naj bi oddaja bila. Voditelj, scenarist in urednik oddaje Igor Pirkovič je prvih 14 minut pri določenih temah insinuiral, stresal cinične opazke na izbrane teme v oddaji. Zavzel je tudi mnenje o sebi, ker se je znašel v pismu bralcev. Višek je oddaja dosegla z urednikom in voditeljem oddaje Intervju, Jožetom Možino. Monolog Jožeta Možine o tem, da naj bi ga na TVS iskali policisti, je bil naravnost grotesken. Ob koncu nismo izvedeli, kaj je želel Možina sploh povedati, tudi sam ni vedel, ali so ga policisti iskali ali ne, ker so mu to povedali drugi. Pa vendar je imel za svoja ugibanja na voljo programski čas. /.../« (N. Ž.)

Oddaji Intervju, 10. 9., in voditelju

»Spet se oglašam in to v zvezi z oddajo Intervju, zlasti z zadnjo (op. a: 10. 9.). Vem, da novo vodstvo RTV ne more čez noč depolitizirati RTV, pa se mi vendar zdi, da je "desne nestrpnosti" še več. Ko sem gledala intervju dr. Možine z dr. Gorenakom, sem bila zgrožena tako nad vprašanji voditelja kot odgovori intervjuvanca. Slednji se dela norce iz levice, ki bo itak po njegovem razpadla, do predsednika vlade in civilne družbe je ciničen in vseveden.« (V. P. F.)

Oddaji Intervju, 17. 9., in voditeljici

»Imam pripombo na oddajo Intervju, ki jo je vodila ga. Vida Petrovčič s patrom dr. Silvom Šinkovcem. Njen način vodenja je vedno enak. Postavlja vprašanja tako, da je odgovor pričakovan. Kot sem razumela, je šlo za novačenje vernikov v RKS in to na nesprejemljiv /.../ način. Sama sem pedagog in prisegam na vzgojo doma in v šoli - torej sem za razvijanje in ohranjanje pozitivnih vrednot (poštenosti, iskrenosti, pomoči, obnašanja do soljudi ...), toda ne pod krinko duhovnosti v šoli. Cerkev naj ostane ločena od države, seveda pa se lahko v učni načrt vnesejo vsebine o različnih veroizpovedih. To znanje pomaga k splošni izobrazbi, glede konkretnega verovanja pa se naj vsak odloči sam.« (V. P. F.)

Mnenje o oddaji Tarča, 14. 9.

»Izvedba oddaje Tarča z današnjega dne, 14. 9. 2023, po moji presoji kot vestnega gledalca zbuja vprašanja na ravni vsebine in okusa. Sledeč novemu formatu, se vsaka oddaja osredotoča na nabor aktualnih tem, kar je samo po sebi že odklon od prejšnjih oblik izvedbe (do nedavnega se je vsaka oddaja osredotočala na le eno okvirno in aktualno temo). Drugi, a povezani pomisleki na temo vsebine, se nanašajo na vse večje težnje k senzacionalizmu (primera iz prvih nekaj minut dotične oddaje: Ali je Levici namenjena enaka politična usoda kot DeSUS-u, glede na edino opazno vzporednico spremembe spola v vodstvu stranke?/namigovanje, da se ga. Klakočar Zupančič oddaje kljub vabilu ni udeležila zaradi zaskrbljenosti članov ob morebitnih neumestnostih omenjene gospe). Na ravni vsebine, a tudi že okusa moram izpostaviti tudi pristop voditeljice ge. Žnidaršič. Od spoštovanja vredne novinarki bi pričakoval več strokovnosti, ko pride do raznih namigovanj, ali pa komentiranja odgovorov gostov (ne glede na njihove politične barve) - gre za stvar etike, ki je po moji presoji v zadnjem času doživela opazen padec. Nenazadnje pa moram omeniti še fizično izvedbo dotične oddaje: vključitev samo političark ženskega spola, ne da bi temu namenjali prekomerne pozornosti - OK, sem v podpori, ne podpiram pa dejstva, da so bile gospe postavljene pred prosojne katedre, medtem ko so bili njihovi moški kolegi v drugih terminih postavljeni za neprosojno omizje. Svojo pritožbo sklepam s sloganom Tarče, ki je v osnovi ironično deontološka ("do vseh enaki"). Do vseh enaki na podlagi katerih kriterijev? Katerih načel? Enaki zavoljo enakosti same? - četudi niso vse situacije enake? /.../« (J. A.)

II. KULTURNI IN UMETNIŠKI PROGRAM

Sveto in svet, 20. 9.: Moje življenje, moja smrt, moja odločitev - pomisleki o evtanaziji

»Jaz bi rad protestiral zaradi sredine oddaje Sveto in svet (op. a.: 20. 9.), ker je bil razgovor neuravnotežen, pristranski. Bil je g. Pribac in štirje proti njemu. Voditelj je bil pristranski. Taka oddaja ničemur ne koristi in prav je, da bi ukrepali.« (J. U.)

Urednik in voditelj oddaje Sveto in svet Peter Perše

Očitke v celoti zavračam. Kot sem izpostavil v začetku oddaje, to ni bila razprava o predlogu Zakona o pomoči pri prostovoljnem končanju življenja. V oddaji smo želeli z različnimi gosti, ki se tako ali drugače soočajo z obravnavano tematiko, osvetliti različne poglede na ta zapletena etična vprašanja. V celoti zavračam očitek, da je bil pogovor voden pristransko, saj se držim pri vodenju in pripravi oddaje poklicnih meril in načel novinarske etike. Prav tako ocenjujem, da je imel dr. Pribac, kot podpornik evtanazije, več časa za pojasnilo svojih stališč kot ostali gostje. Pri tem ga nihče ni prekinjal oziroma mu skakal v besedo. Žal o tako pereči temi skoraj ni odzivov, ki bi ne bili zgolj črno beli.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

52 minut dolga oddaja Sveto in svet, ki nastaja v Uredništvu verskih oddaj, je bila 20. septembra posvečena etičnim izzivom evtanazije. Gostje oddaje so bili filozof dr. Igor Pribac, moralni teolog dr. Roman Globokar, zdravnik pediater in član komisije za medicinsko etiko dr. Urh Grošelj in vodja Hiše Ljubhospic Tatjana Fink.

Tema oddaje je bila aktualna in primerna, saj že nekaj časa v javnosti poteka razprava o različnih oblikah predčasnega končanja življenja. Spodbudil jo je tudi predlog zakona o pomoči pri prostovoljnem končanju življenja, ki ga je v zakonodajni postopek vložilo društvo Srebrna nit. Urednik in voditelj oddaje Peter Perše pa je uvodoma poudaril, da namen oddaje ni razprava o predlogu zakona, ki bi terjala med gosti enakomerno sestavo zagovornikov in nasprotnikov zakona, temveč, da iz različnih zornih kotov osvetlijo številna filozofska, sociološka, pravna, medicinska, etična in verska vprašanja, ki se ob tem odpirajo in kličejo po širšem dialogu v družbi.

Glede na vsebinsko zasnovo oddaje je bila izbira gostov primerna, saj so prihajali z zelo širokega spektra področij dela, vsi pa so bili kompetentni za razpravo o vsebini oddaje.

Voditelj v vodenju oddaje in postavljanju vprašanj ni deloval pristransko. Vprašanja so bila odprta, v ničemer sugestivna, postavljal jih je tako, da so gostje lahko pojasnjevali svoja stališča. Niti z mimiko ni v ničemer nakazoval naklonjenosti enim mnenjem ali nenaklonjenost drugim. Zato menim, da je bila oddaja skladna s Poklicnimi merili in načeli novinarske etike v programih RTV Slovenija.

Pohvala

Gledalec **U. P.** je v odzivu pohvalil nemško-britansko dokumentarno serijo KGB – meč in ščit (avgusta v ponovitvi) in francosko dokumentarno oddajo Rusija – indoktrinacija naroda, ki je bila na sporedu v torek, 12. 9., ob 20.40 na TV SLO 1.

»/.../ Ni vse samo slabo, RTV SLO je v zadnjem mesecu predvajala dva dobra dokumentarca-KGB v 3 delih in Indoktrinirana Rusija.«

III. RAZVEDRILNI PROGRAM

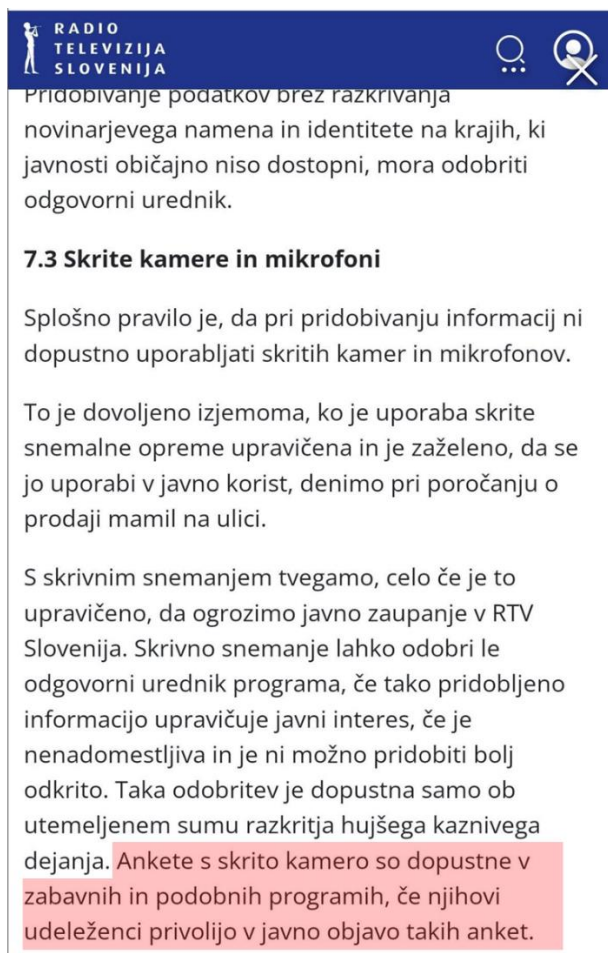
Kršenje varstva osebnih podatkov v rubriki Skrita kamera

Gledalka **E. O.** se je pritožila, ker so v rubriki Skrita kamera, ki jo predvajajo v okviru oddaje Nedeljsko popoldne, uporabili njen posnetek, za katerega, kot je zapisala, ni podala soglasja:

*»Pišem vam v zvezi s kršenjem varstva osebnih podatkov na oddaji Skrita kamera. Posneli so me 2. 8. 2023 med 15:30 in 16:00 pri parkirišču zraven Križank, v centru Ljubljane. Na nobeni točki me snemalna ekipa ali g. Kek niso vprašali, če lahko moj posnetek uporabijo v oddaji, prav tako, **nisem podpisala** nobenega obrazca, kjer bi se strinjala za delitev mojih osebnih podatkov. Kljub temu pa je v epizodi skrite kamere (v oddaji Nedeljsko popoldne) uporabljen moj posnetek. Enak posnetek je bil deljen tudi na Facebook strani RTV SLO, prav tako je moja slika uporabljena tudi*

v thumbnailu za video na Facebooku. Z objavo in delitvijo teh posnetkov, za katere, ponavljam, **nisem podala dovoljenja**, je RTV SLO kršila Pravila o poklicnih standardih, ki so objavljeni na povezavi <https://www.rtvlo.si/rtv/kdo-smo/zakoni-predpisi-in-dokumenti/pravilnik-o-poklicnih-standardih/475078>, kjer navajate:

"...Ankete s skrito kamero so dopustne v zabavnih in podobnih programih, če njihovi udeleženci privolijo v javno objavo takih anket."

The screenshot shows a document header for "RADIO TELEVIZIJA SLOVENIJA" with search and share icons. The main text discusses the acquisition of data without disclosure for journalistic purposes. A section titled "7.3 Skrite kamere in mikrofoni" explains the general rule and exceptions for hidden cameras and microphones. A specific sentence is highlighted in red: "Ankete s skrito kamero so dopustne v zabavnih in podobnih programih, če njihovi udeleženci privolijo v javno objavo takih anket."

Dodatno sem si ogledala tudi intervju z g. Kekom, ki je bil objavljen 13. 9. 2023 na spletni strani RTV SLO, prilagam povezavo do članka/intervjuja: https://www.rtvlo.si/zabava-in-slog/popkultura/druzabno/franci-kek-s-skrito-kamero-spet-na-prezi-mladi-me-najmanj-poznajo-zato-so-moje-glavne-stranke/681231?fbclid=IwAR2EDCGd_iY9eV1ykSUAAnkb5yXsQ2wLiDwEwTsP7c5nA_EwHxzYS4HHSOWo

G. Kek med intervjujem jasno reče, ob 4:40, da, če človek ne dovoli, potem posnetka ne predvajajo. Ponovno ponovi, ob 5:40, da se mora oseba strinjati, da jo predvajajo. Enako je zapisano tudi v članku: "Poudaril pa je, da je težko priti do dobrih posnetkov ali pa se zaplete pri dovoljenjih. Predvajajo namreč samo tiste posnetke, za katere so udeleženci odobrili objavo."

Na podlagi zgoraj naštetega, zahtevam, da se moj posnetek nemudoma odstrani z vseh socialnih omrežij ter iz oddaje Nedeljsko popoldne.«

Odgovorni urednik Razvedrilnega programa TV Slovenija Vanja Vardjan

Rubriko Skrita kamera s Francijem Kekom snema zunanja produkcija (na ključ), ki s predajo programskega materiala RTV SLO jamči in odgovarja, da je posnet programski material skladen s predpisi, ki urejajo medije in avdiovizualne medijske storitve in tudi s tem, da so vsi udeleženci obveščeni o snemanju in so privolili v objavo. Po zagotovilih produkcije je privolitev sodelujočih podana z ustno izjavo v času snemanja in je ta tudi posneta, zato pisnih izjav ne pridobivajo. Kljub navedenemu bomo upoštevali željo gledalke in njen posnetek umaknili iz vseh ponovitev oddaje, spletnega arhiva in socialnih omrežij.

   ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM IN PRIPOROČILOM

Menim, da se je odgovorni urednik primerno odzval. Njegov odgovor kaže, da so se z ustvarjalci dogovorili za primeren način podajanja soglasja pri skriti kameri (posnet ustni dogovor po mojem mnenju zadošča), očitno pa v praksi to ne deluje povsem. Zato bom uredništvu priporočila, da se z zunanjo produkcijo še enkrat pogovori o doslednem spoštovanju privolitve vsakega posameznega udeleženca v snemanje.

Oddaja o modi z Lorello Flego

Gledalko D. K. je zanimalo, kdaj se vrne voditeljica Lorella Flego in njena oddaja o modi:

»Zanima me, kdaj se na tv (če sploh) vrača Lorella Flego s svojo modno oddajo ob sobotah popoldan. Zanima me tudi, zakaj se gospa Flego ne vrne s svojo oddajo v sklopu Dobro jutro ob sredah, tako, kot je že včasih bilo.«

Odgovorni urednik Razvedrilnega programa TV Slovenija Vanja Vardjan

Oddaja Sobotno popoldne od jeseni ni več na sporedu, saj oddaja ni dosegala pričakovane gledanosti in smo jo nadomestili z novo.

Avtorica oddaje o modi Lorella Flego

Svojo oddajo o modi imam vsak torek ob 20.15 na TV Koper – Capodistria. Naslov oddaje je Il giardino dei sogni – Vrt sanj.

   ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM IN PRIPOROČILOM

Oddaje o modi ob sobotah popoldne ni več, lahko pa oddajo o modi z Lorello Flego spremljate na TV Koper - Capodistria. Sicer je v italijanskem jeziku, ker je predvajana v sklopu TV-programa za italijansko narodno skupnost. Sem pa že dvakrat v zadnjem letu prejela pobudi dveh gledalcev, da bi (vsaj zanimivejše) oddaje TV Koper - Capodistria podnaslavljali (prevedli) s slovenskimi podnapisi, da bi jim lahko sledili tudi gledalke in gledalci, ki ne razumejo italijanščine. Obe pobudi sem podprla, saj sodelavci programa za italijansko narodno skupnost na TV Koper - Capodistria ustvarijo veliko zanimivih oddaj, za katere je škoda, da niso dostopne tudi slovensko govorečim gledalkam in gledalcem. Vsekakor bi lahko bila med temi oddajami tudi oddaja o modi, zato bom priporočilo za prevajanje ponovila.

Pohvali oddaji Dobro jutro

»Pohvalila bi oddajo Dobro jutro, ko je šla Špela Močnik na Triglav in se oglašala s Triglava (op. a.: 12. 9.). To je res pohvalno. Dobro jutro nasploh rada gledam, ker so razni nasveti in marsikaj zanimivega. Jaz na Triglavu še nisem bila in verjetno tudi ne bom, in mi je bilo prav lepo, ko sem to gledala. Res hvala.« (M. K.)

»Samo pohvalil bi rad voditeljico in tiste, ki so zaslužni za ta pogovor na TV Koper (op. a.: oddaja Dobro jutro, 15. 9., pogovor z dr. Leonido Zalokar – Mladi in vzgoja za spoštovanje). Bravo za pogum! <https://fb.watch/n7Im2FDv3U/?startTimeMs=315398>« (K. E.)

IV. ŠPORTNI PROGRAM

»Kolikokrat pa je na sporedu kakšna ženska nogometna tekma?«

Gledalec M. Š. je v odzivu izrazil vidno nezadovoljstvo zaradi domnevnih neprenosov tekem ženskega nogometa:

»Žal pri tolikih novinarjih – tudi športnih in vseh medijih o šikaniranju izvemo iz tujih medijev? <https://sportklub.n1info.si/nogomet/sikaniranju-slovenk-s-strani-selektorja-in-nzs-dobiva-mednarodni-odmev/>

Poleg tega pa: kolikokrat pa je na sporedu kakšna ženska nogometna tekma? Mimogrede, po mojem laičnem okusu: lepše igrajo nogomet kot moški. Manj pokvarjeno, z manj prekrški in manj grobimi, z manj valjanja po travi in pljuvanja po tleh ... skratka, bolj športno.

Mimogrede, ali ni bilo letošnje svetovno prvenstvo za ženske v Avstraliji? Naša nacionalna TV ni bila zmožna finalnega prenosa.«

Odgovorni urednik Športnega programa TV Slovenija Gregor Peternel

Ne drži, z ženskega svetovnega prvenstva smo prenašali 15 tekem, seveda tudi finalno.

V. SPLOŠNO

Pobuda gledalca: Več oddaj o digitalni pismenosti

»Prosim, da bi bilo več oddaj o digitalni pismenosti za starejše ljudi, da bomo vsaj znali do zdravnika priti ali kakšno elektronsko pošto poslati.« (T. L.)

Mnenje gledalke o ukinjenih TV-oddajah

»Pričakujem še kakšno kvalitetno oddajo, ki so nam bile odvzete. Če ne bi upala, da se bodo stvari uredile, bi že obupala. /.../ Prosim, da uredite nazaj kvalitetne oddaje, kot Zvezdana, ki daje težo. Tudi Vesna Milek je imela čudovite oddaje.« (S. M.)

RADIO SLOVENIJA

I. RADIO PRVI

Blazno resno o HPV, 5. 9.: »12 minutni reklamni oglas za cepljenje proti HPV«?

Poslušalka E. V. se je pritožila nad vsebino oddaje Blazno resno o HPV, ki je bila na sporedu Radia Prvi, 5. septembra:

»V minulem tednu (natančneje 5. 9. 2023) ste na valovih Radia Prvi pripravili povsem neobjektiven in nestrokovnen prispevek Blazno resno o HPV, ki je bolj kot ne 12 minut dolg reklamni oglas za cepljenje proti HPV. /.../

Sprašujem sebe in Vas, mar res niste seznanjeni z dejstvom, da ima vsak, res sleherni poseg v telo lahko tudi negativne posledice? Čemu neki imamo zakonsko predpisani institut pojasnilne dolžnosti (vir: NIJZ)? Od kdaj je nekdo z osnovnošolsko/srednješolsko izobrazbo strokovnjak za varnost cepiv ... (Razumela bi, če bi gospo Muck vključili v ozaveščanje o spremembi načina življenja in bi napisala knjižico Blazno resno o zdravi prehrani)? Ampak Blazno resno o HPV? Gre vendar za ireverzibilno dejanje, ki ima na žalost lahko tudi hude trajne posledice (četudi se v Sloveniji priznanju teh vztrajno izogibajo).

Tudi v Sloveniji imamo kar nekaj težkih primerov, o katerih ne govori nihče ... Na žalost pa tisti, ki si upajo spregovoriti (v kolikor bi vas iskreno zanimalo, vam lahko uredim srečanje z njimi) dokazujejo, da je dikcija gospe Muck "popolnoma varno, brez neželenih učinkov" neodgovorno, populistično, celo zelo nevarno sporočanje. /.../ Cepivo proti HPV je eno od bolj kontroverznih cepiv, ker povzroča izjemno težke neželene učinke /.../

Ker ste javni radio, ste skladno z zakonom o Javni RTV zavezani objektivnemu poročanju /.../ pripravite oddajo, kjer boste svojo napako v imenu novinarske etike (če vam ta kaj pomeni) in v imenu odgovornosti za dokazane dezinformacije, ki ste jih lansirali (morda zaradi pomanjkanja informacij), popravili.

Vljudno prosim Varuhinjo gledalčevih/poslušalčevih pravic, da resno razmisli o objektivnosti, odgovornosti in nenazadnje strokovnosti tovrstnih vsebin, ki ne smejo in ne morejo biti prepuščene humorističnim "insertom" HPV ikone Dese Muck.«

V . d. odgovornega urednika Radia Prvi Danijel Poslek

Prispevek, ki ga navaja poslušalka, nikakor ni »12 minutni reklamni oglas za cepljenje proti HPV«. Prispevek sprva osvetljuje ozadje nastanka knjige, v njej pa avtorica nagovarja starše k odgovornemu ravnanju. Stališča glede cepljenja pa v prispevku temeljijo na argumentih stroke, tudi zato nastopa zdravnica specialistka javnega zdravja in vodja programa ZORA. Omenjena sogovornica ima v prispevku bistveno večjo vlogo kot prej omenjena avtorica knjige, tako da smo v oddaji dali prostor predvsem stroki, ki se ukvarja s tematiko HPV.

Vse skupaj pomeni, da je bil prispevek pripravljen v skladu s poklicnimi merili in ni nobenega razloga, da bi popravljali napake, ki jih ni bilo.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

12-minutna oddaja Blazno resno o HPV v okviru Aktualne teme na Prvem je imela štiri goste, poleg pisateljice Dese Muck še Urško Ivanuša, zdravnico specialistko javnega zdravja, vodjo programa Zora in predsednico Zveze slovenskih društev za boj proti raku, Nadjo Šinkovec Zorko z nacionalnega inštituta za javno zdravje in pediatra Denisa Baša. Povod za oddajo je bil, kot je razbrati iz vsebine oddaje, predstavitev brezplačne publikacije o cepljenju proti HPV za starše šestošolcev, razlog zanjo pa upad cepljenja proti HPV med epidemijo in po njej.

Tema oddaje je bila brez dvoma primerna in v javnem interesu, saj so bolezni, ki jih povzročajo človeški papiloma virusi, zelo številne in prizadenejo različne dele telesa moških in žensk. Cepljenje proti HPV prepreči okužbe z več sevi teh virusov in zmanjša bolezni, med katerimi so mnoge hude, nekatere tudi smrtne, zato je informiranje javnosti o koristih cepljenja vsekakor v javnem interesu in naloga javnega medija.

Kljub temu pa mora javni medij tudi o cepljenju obveščati celovito in ob znanstveno dokazanih koristih cepljenja opozoriti tudi na stranske učinke, pa tudi na pomisleke tistih, ki v cepljenje dvomijo ali mu nasprotujejo. Ob odsotnosti teh navedb lahko dobijo poslušalke in poslušalci najmanj vtis o pristranskosti ali neobjektivnosti oddaje.

Nepriemerna je bila tudi vključitev izjave pisateljice, da »to cepljenje ne škoduje; dokazano je, da ne povzroča nobenih posledic«. Od javnega medija javnost pričakuje, da izjave o (ne)škodljivosti cepljenja podajajo strokovnjaki, ne pa laiki. V oddaji so jih sicer podali trije kompetentni strokovnjaki. Zato oddaji v celoti nikakor ne moremo očitati nestrokovnosti ali neodgovornosti.

Pohvali s kritikama

Poslušalka **N. R.** je izrazila kritiko glede preglasne glasbene podlage in hkrati pohvalila pogovorne oddaje:

»Radio Prvi rada poslušam. Me pa zelo moti ozadje oddaj - glasba, ki je tako glasna, da se ne razume novinarjev, ki napovedujejo, kdaj bodo poročila, kaj bo v naslednjih oddajah, kaj govorijo. Jaz poslušam to vsako jutro od 6.30 in nato ves dan, največ pa zjutraj in dopoldne. Sicer so pa vaše pogovorne oddaje super, novinarji tudi, jih res rada poslušam.«

Poslušalec **I. G.** se je odzval na oddajo Kulturomat: Kaj je to, bonton?, ki je bila na sporedu 16. septembra ob 10.30:

»Danes dopoldan pred 11. uro sem poslušal oddajo o lepem obnašanju. Ena gospa je imela intervju z nekim voditeljem o tem, kako se naj obnašamo, in predvsem, kakšen odnos imajo otroci do starejših. Šlo je o bontonu. Moram reči, da je bila ta oddaja zelo koristna, še zlasti, ker je bila na sporedu v soboto, ko so starši in otroci večidel doma. Gospa, ki je govorila o bontonskih načelih, pa je bila tako hitra, tako nestrpno je govorila, da je marsikdo po moje izgubil voljo, da bi jo poslušal. Vam želim samo svetovati, da naj bi imeli vsi voditelji vedno v mislih, da to nekdo posluša. In da držijo intervjuvanca v nekem umirjenem stanju in da intervjuvanci govorijo normalno, tako, kot se pač ljudje med seboj pogovarjajo. To velja tudi za nekatere špikerje. Nekateri so odlični, drugi pa kar zdrdrajo.«

II. ARS

Čestitka ob 60-letnici programa Ars

»Čestitke programu ARS za 60. obletnico in za odličen program, ki na mojo srečo še kar vztraja!«
(V. P.)

Odgovorna urednica Programa Ars Ingrid Kovač Brus

Iskrena hvala, bom posredovala sodelavcem. Vse dobro.

MMC

I. NOVINARSKÉ VSEBINE

Ali članek na MMC-ju res vsebuje elemente sovražnega govora do moških?

Bralec **M. S.** se je odzval na zapis na MMC-ju, za katerega meni, da izraža sovražni govor do moških:

»V prispevku, objavljenem na portalu MMC (<https://www.rtv slo.si/kultura/oder/zadnji-hamlet-z-druzino-se-vse-zacne-tudi-patriarhat-se-je/681449>), se pojavlja žal vedno bolj tipičen primer sovražnega govora do moških. V citatu norveškega študenta so izraženi močni stereotipi o moških, ki vsebujejo tudi totalitarne vzgibe (izjave o tem, kaj bi morali biti prisiljeni početi vsi moški). Portal MMC neprestano krši pravico državljanov do ideološke uravnovešenosti in pogosto prehaja meje okusnega ter stopa v območje sovražnega govora. Ne gre za moje nerazumevanje: na portalu so objavljeni tudi moji prispevki, sem Stritarjev nagrajenec. Srčno upam, da bo to možno urediti.«

Uredništvo kulture na MMC-ju

Bralec se referira na citat iz gledališkega lista, ki spremlja razstavo Zadnji Hamlet v Stari mestni elektrarni, o kateri smo na MMC-ju poročali. V uredništvu se ne strinjamo, da navedene besede izražajo sovražni govor do moških, temveč, da citat opozarja na škodljive enoznačne predstave, kaj bi moškost morala pomeniti. Avtor zapisa Adam Manthey Steen zato meni, da lahko z različnimi načini uprizarjanja Hamleta dekonstruiramo prevladujoče mnenje o tem, kaj moškost je oz. kaj bi morala biti. Glede očitkov, da »portal MMC neprestano krši pravico državljanov do ideološke uravnovešenosti in pogosto prehaja meje okusnega ter stopa v območje sovražnega govora«, se zahvaljujemo za mnenje, vendar pa se brez navedbe konkretnih primerov na to težko natančneje opredelimo, vsekakor pa se z očitki ne strinjamo. Na portalu MMC-ja si prizadevamo ravno nasprotno, težimo k preprečevanju širjenja sovražnega govora, kar je tudi eden od ciljev moderiranja komentarjev bralcev.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Menim, da so v uredništvu primerno pojasnili objavo citata, pa tudi pristop uredništva do objavljanja različnih mnenj. Članek sem tudi sama prebrala in menim, da je iz njega jasno razvidno, da gre za mnenje. Sama ne zaznavam, da bi s tem besedilo vsebovalo elemente sovražnega govora. Mnoga mnenja vsebujejo tudi stereotipe. A prav z objavljanjem različnih mnenj se ti stereotipi tudi rušijo. In ne nazadnje nas z objavo stereotipa nihče ne sili, da stereotip sprejemamo kot dejstvo. Zato menim, da je prav, da MMC ostaja odprt za objavljanje različnih mnenj. Je pa tudi prav, da bralci opozarjate na morebitne odklone ali pretirano favoriziranje nekaterih mnenj pred drugimi.

Zakaj v besedilu ni navedena ustanova, ki je kršila delovno zakonodajo?

Bralca V. V. je zanimalo, zakaj v članku niso navedli ustanove, ki je kršila delovno zakonodajo:

»Ob prebiranju novice <https://www.rtvlo.si/slovenija/preberite-tudi/drzavna-ustanova-z-vprasanjem-o-druzini-diskriminirala-iskalko-zaposlitve/681229> sem dobil občutek, da večjo težo in vrednost pripisujete "dobremu imenu" kot javnem interesu do informiranosti. Mislim, da ima javnost vso pravico vedeti, katera državna ustanova krši delovno zakonodajo, da se ji lahko bodoči potencialni iskalci zaposlitve pravočasno ognejo, da sami ne postanejo žrtve protizakonitih potez vodstva te ustanove. V kolikor nimam prav, pričakujem izčrpno in argumentirano utemeljitev.«

V. d. urednice Uredništva za nove medije Ksenja Tratnik

Informacijo so posredovali iz Urada Zagovornika načela enakosti, pri čemer niso navedli imena javne ustanove, tudi zaradi varovanja podatkov omenjene osebe. To je tudi razlog, da ni navedena.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Menim, da je urednica natančno pojasnila, zakaj v besedilu ni navedena ustanova, ki je kršila delovno zakonodajo. Iz zapisanega je razvidno, da uredništvo ni »prikriilo« imena zato, da bi ohranilo »dobro ime«, temveč zato, ker teh informacij ni imelo. Zato v tem primeru ni prišlo do kršitve Poklicnih meril in načel novinarske etike v programih RTV Slovenija, ki med drugim v točki 1.8 o pravičnosti navajajo, da morajo novinarska besedila navajati vsa pomembna dejstva in da ne smejo zavajati bralcev. Besedilo je navajalo informacije, ki jih je imelo, skladno z že omenjenimi Poklicnimi merili pa morajo informativna besedila RTV Slovenija spoštovati tudi načela natančnosti (točka 1.1: »Sporočilo mora ustrezati dejstvom in ne sme biti zavajajoče ali neresnično ...«) in preverjanja dejstev (točka 1.3: »Novinarji in uredniki RTV Slovenija morajo spoštovati temeljno profesionalno pravilo, da je treba vse podatke pred objavo preveriti. Če to ni mogoče, je nujno navesti vir. Ko gre za uredništvu znan in verodostojen vir, ki pa ne želi biti imenovan, se je mogoče zateči k uporabi besednih zvez: iz zanesljivega vira, naš preverjeni vir, iz dobro obveščenih virov, iz diplomatskih virov, iz virov, ki so blizu ..., in podobnim. V programih RTV Slovenija praviloma ne uporabljamo besednih zvez, kot so: govori se, pravijo, da; slišati je, naj bi.«

V javnem interesu je, da je javnost seznanjena s kršitvami javnih ustanov. V določenih primerih je seveda možno in primerno objaviti tudi ime javne ustanove. Vsekakor pa glavni razlog za objavo imena ne bi smel biti v tem, da bi se državljani po objavi izogibali zaposlitvi v takšni ustanovi, saj ni naloga državljanov, da se sami varujejo pred nezakonitostmi, temveč morajo za to poskrbeti inšpekcije in drugi pristojni. Njihova naloga je, da zavarujejo državljane pred zlorabami.

So bile slovenske odbojkarice spregledane?

Bralka **B. O.** je v odzivu napisala, da na MMC-ju 18. septembra ni zasledila novice o rezultatu ženske tekme v odbojki med Slovenijo in Italijo in ob tem izrazila mnenje o zapostavljenosti slovenskih športnic:

»Rada bi opozorila na zapostavljenost slovenskih ženskih športnic pri poročanju na portalu MMC. V ponedeljek, 18. 9. 2023, ni bilo mogoče zaslediti rezultata ženske odbojkarske tekme med Slovenijo in Italijo na kvalifikacijah za OI 2024. Res je ženska reprezentanca manj uspešna od moške, vendar mislim, da bi si kljub temu zaslužila kratko novico na vašem portalu. In to je le eden od primerov neenake zastopanosti v medijih, ko gre za ženske športe. S tem dajemo zelo izkrivljeno sliko mladim, kar je velika škoda, poleg tega pa imajo ženske športnice zaradi manjše medijske izpostavljenosti tudi manjše možnosti za večjo finančno podporo. Kot portal nacionalne televizije bi lahko veliko naredili za izboljšanje položaja žensk (ne le v športu) in žalosti me, da tega ne izkoristite.«

Uredništvo Športa na MMC-ju

Novica je bila objavljena 18. 9. ob 7.50.

<https://www.rtvsllo.si/sport/odbojka/slovenske-odbojkarice-brez-moznosti-tudi-proti-italijankam/681734>.

ODGOVOR VARUJINJE Z MNENJEM

Kot izhaja iz priložene povezave, ste na srečo poročilo o tekmi le spregledali. MMC je v ponedeljek objavil ne samo rezultate tekme med Slovenijo in Italijo, temveč tudi poročilo o poteku tekme in celo dve izjavi slovenskih udeleženk. Zato menim, da je MMC primerno opravil svojo nalogo.

Kritično mnenje

Bralec **J. G.** je v telefonskem odzivu izrazil nezadovoljstvo zaradi napak v prispevkih na teletekstu:

»Na TTX-u večkrat opažam napake. Ali se ponavljajo po 2x, manjkajo črke ... in me zelo moti, ker je to skoraj vsakodnevno. Lahko se prepričate in pogledate za nazaj TTX in boste videli, da ne lažem. Mene pač moti.«

II. UPORABNIŠKE VSEBINE

Komentiranje pod zapisi z občutljivo tematiko

Dva uporabnika sta izpostavila problem komentiranja pod članki z občutljivimi vsebinami:

»Kot že poleti pri ljubljanskih incidentih, je tudi pri včerajšnjem mariborskem, ko so nasilneži brutalno pretepali geje, MMC zopet škodoželjno odprl komentarje pri tej novici, da so se lahko izživljali homofobi vseh vrst. Zopet smo kot najbolj všečkana in 'priporočena' lahko brali 'mnenja' a la 'sami provocirajo', 'sami so krivi', 'saj nimam nič proti takim, vendar pa ...' itd itd. Skrajno depresivno, v kakšni državi živimo. Znancem v tujini sem razposlal url, naj si s pomočjo Google Translate sami ustvarijo mnenje, kakšne komentarje v Sloveniji 'priporoča' nacionalni medij. Nič ne gremo po poljski in madžarski poti. Glede na politiko nacionalnega medija pri sodelovanju razpihovanja nestrpnosti, pod svetohlinstvom pravice do svojega mnenja, smo že nekaj časa tam.« (P. A.)

»Kot varuhu se vam očitno odurni komentarji pod tem člankom (<https://www.rtv slo.si/crna-kronika/skupina-neznancev-po-paradi-ponosa-pretepla-aktivista-nasilje-obsodilo-vec-politichnih-predstavnikov/681663>) zdijo povsem spodobni, medtem ko je njih kritika nesprejemljiva? Tako pravijo moderatorji/administratorji namreč. Dotični komentar je še zmeraj online. Hvala, da omogočate svobodo govora (za nekatere) in podpihujete sovraštvo.« (N. V.)

Vodja administratorjev MMC RTV SLO

Novica je bila včeraj še enkrat pregledana in komentarji, ki so kršili pravila sodelovanja, so bili umaknjeni. Nekaj kršitev je bilo nenamerno objavljenih z naše strani, saj je bila tema zelo aktualna in komentirana. Prav tako sem sodelavcem poslal še dodatna navodila glede pristopanja k takšnim tematikam.

Zavedamo se tudi, da ni vedno najlažje presoditi, da se znajdemo tudi v sivem območju, kjer se zdi, da nekdo na eni strani obsoja nasilje, na drugi pa do neke mere "razume" reakcije, usmerjene proti udeležencem povorke.

Primer komentarja

"Sem proti vsakemu nasilju in nestrpnosti. Ampak se pa strinjam, da so te parade ponosa v veliki meri izzivanje in ne opozarjanje na diskriminacijo, katere so deležni. Izzivanje mislim bolj v smeri, da se protestniki neokusno oblečejo in "uredijo" ter zraven še vzamejo kakega otroka in recimo fantka naličijo in podobne stvari... ne vem no, take stvari pač izzovejo reakcijo. Poleg tega pa je strpnost dvosmerna cesta... če nekdo zagovarja tradicionalne vrednote, si prav tako ne zasluži žaljenja, iztegnjenih sredincev in podobnih nestrpnih potez tistih, ki so proti diskriminaciji. Mene te parade ne motijo, vsak ima pravico, da se je udeleži, ampak dvomim pa, do dosežejo kakšen učinek, kvečjemu bolj sproža neke nestrpne razprave in reakcije obeh strani."

bi se dalo brati na oba načina, vseeno pa smo ga pustili objavljenega, saj uporabnik eksplicitno izrazi nestrinjanje z nasiljem, ne nasprotuje paradam, o "reakcijah" obeh strani govori na splošni ravni (nestrpne razprave itd.), ne opravičuje pa konkretnih dejanj, povezanih s tem dogodkom.

Prav tako zgornji komentar ponudi izhodišča za nadaljnjo razpravo in odgovore drugih uporabnikov:

*"Nikakor se ne morem strinjati s tem, da so parade izzivanje, saj bi se potem moral strinjati, da vsakdo, ki kupi drag avto, izziva, da ga nekdo okrade in da ženska, ki se uredi, izziva spolno nasilje. Seveda si nekdo, ki zagovarja tradicionalne vrednote, ne zasluži žaljenja, vprašanje pa je, kaj je zate zagovarjanje tradicionalnih vrednot? Če nekdo želi ostalim kršiti pravice ostalih, ker se ne strinja z njihovim slogom življenja in se npr. zavzema za prepoved istospolnih porok, mislim, da je razumljivo, da mu ljudje pokažejo svoje nestrinjanje. Iztegnjen sredinec sicer ni ravno vljudno izkazovanje nestrinjanja z nekom, ampak če bi moral izbirati med kršenjem svojih pravic ali pa da mi nekdo pokaže sredinec, mislim, da je jasno, kaj bi izbral. **Odgovor na: 16192515**"*

Pogosto komentar, ki je "na meji", ponudi dobra izhodišča in odgovore ostalih uporabnikov, ki poskušajo bolje razjasniti problematične dele posameznih mnenj in stališč v družbi (parade so "izzivanje" itd.), kar šele omogoči nadaljnjo razpravo.

Gospodu, ki nas je naslovil, se zahvaljujemo za obvestilo, prav tako nas na neprimerne vsebine lahko opozori prek povezave "[Prijavi neprimerno vsebino](#)" ali nas neposredno kontaktira na mmc-forum@rtvslo.si.«

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Varuhinja sem ena sama oseba, zato seveda nikakor ne zmorem prebirati vseh komentarjev na rtvslo.si. Za to ima enota MMC administratorje, ki pregledujejo komentarje in odstranjujejo neprimerne. Predlog za odstranitev komentarja lahko da vsak uporabnik s klikom na »prijavi neprimerno vsebino«. Za pojasnila o svojih izbrisanih komentarjih pa lahko neposredno pišete administratorjem s klikom na »pošlji sporočilo administratorju«. Šele če odgovora ne dobite, se lahko obrnete name. Ob tem dodajam pojasnilo, da administratorji od 23. do 6. ure ne delajo. V tem času se pod članki, ki nimajo predmoderacije komentarjev, lahko znajdejo tudi neprimerni komentarji, saj jih administratorji pregledajo šele zjutraj.

Menim, da je vodja administratorjev zelo temeljito pojasnil, kako skrbno pregledujejo komentarje in da so temu posvetili dodatno pozornost.

Oba primera, ki ju je navedel, sta tudi po mojem mnenju primerna za objavo, saj spodbujata spoštljivo in strpno razmišljanje na to temo, tudi o pomislekih, ki v družbi vsekakor so. Omogočanje takšnih komentarjev (seveda pa ne nestrpnih) pomaga k blažitvi pomislekov o paradi in s tem k večji strpnosti v tistem delu družbe, ki bi brez tega lahko le povečevala nestrpnost. Zato menim, da administratorjem za odločitve, da omogočijo komentiranje, ne moremo pripisati »škodoželjnosti«, temveč prej obratno: naložili so si odgovorno in zahtevno delo pregledovanja ogromne količine komentarjev. Lažje bi jim bilo komentiranje zapreti. Ker pa so bili komentarji možni, so administratorji s tem omogočili mehčanje stališč tistih s spoštljivo izraženimi pomisleki; tistim, ki so jim komentarje umaknili, pa dali misliti, da njihov način komuniciranja ali vsebina nista bila prava.

Uporabnik N. V. se je na odgovor odzval:

»Prijetno sem presenečen nad prejetjem vašega odziva. Me veseli, da spremljate tovrstno dogajanje in se nanj ažurno odzivate. Se strinjam, da so stvari pri takih temah občutljive in se zaradi razgretih glav kojci sprevržejo v prekomerno uporabo težkih besed (tudi mea culpa). Želel sem zgolj opozoriti na selektivnost dopuščanja določenih komentarjev in onemogočanja odzivov na njih. Verjamem, da ne vam ne ekipi adminov ni lahko krmariti med temi Scilami in Karibdami. Zato je vaš odgovor toliko bolj dragocen. Vso srečo na tej plovbi in hvala Vam.«

Umaknjena komentarja zaradi zapisa z velikimi tiskanimi črkami

Uporabnica T. M. je v odzivu napisala, da želi opozoriti na različna merila moderiranja komentarjev, zapisanih z velikimi tiskanimi črkami:

»Na vas se obračam zaradi izbrisa komentarjev na podlagi 12. točke Standardov in pravil komuniciranja na spletnem mestu rtvslo.si (v nadaljevanju: Standardi). Izbrisana komentarja sta bila zapisana z velikimi črkami in sta tako izražala navdušenje in podporo zakonodajno pravnimi dejavnostmi v Sloveniji. Za razliko od komentarja ČESTITKE!!!! GREMOOOOO!!!! zapisanega pod prispevek Olimpija debitirala s porazom, Lille na severu Francije prevelik zalogaj, sta bila izbrisana. Obrnila sem se že na administratorja, vendar konkretnih pojasnil nisem prejela (kot razvidno iz priloženega). Menim, da je šlo v primeru izbrisanih komentarjev za pomembno družbeno temo (varstvo okolja), zato bi morali biti komentarji moderirani sorazmerno s ciljem, svoboda izražanja pa še posebej varovana (tudi glede uporabe velikih tiskanih črk). Hvala za pojasnila.

ODGOVOR VARUHINJE

Hvala za poslano pritožbo. Ugotavljam pa, da je neutemeljena. Administrator je komentar umaknil, ker je kršil 12. točko Standardov in pravil komuniciranja, ki so dostopni [tukaj](#): Na vašo prošnjo za pojasnilo vam je to tudi odgovoril, njegovo pojasnilo je bilo primerno. Standardi in priporočila za komentiranje, s katerimi ste se strinjali, ko ste odprli uporabniški račun (brez tega uporabniškega računa ni mogoče odpreti), namreč tako določajo. Gre za standarde, ki omogočajo višjo raven komuniciranja in zagotavljajo vsem sodelujočim sodelovanje v spoštljivem načinu komuniciranja.

Moderiranje komentarjev glede na pomembnost družbene teme bi pomenilo zaiti na zelo spolzek teren arbitrarnega razsojanja, kaj je pomembna družbena tema in kaj ne. Zato pa so Standardi in pravila komuniciranja zapisani vnaprej in tako, da omogočajo enako uporabo pri vseh uporabnikih in vseh temah. Vsako vsebino je možno zapisati tudi z običajnimi, malimi tiskanimi črkami. Velike črke so dovoljene le v kraticah ipd., ne pa namesto malih oz. tam, kjer je možen zapis z malimi tiskanimi črkami. Prvi komentar torej lahko prijavite kot neprimeren. Menim, da svoboda izražanja v vašem primeru ni bila ogrožena. Prepričana sem, da ste imeli pri pisanju z velikimi črkami zgolj dober namen, vendar bi lahko podobno utemeljeval odstopanje od pravila tudi kdo, ki bi imel po njegovem tudi dobre namene, dejansko pa ne bi bili. Zato je prav, da se administratorji držijo tega (enakega) pravila za vse.

Upam, da ste sedaj že objavili komentar na način, ki je bil skladen z vsemi standardi in pravili komuniciranja in da boste na [rtvslo.si](https://www.rtvlo.si) svoja mnenja izražali tudi v prihodnje.

Vse več neprimernega izražanja in sovražnega govora v komentarjih

Uporabnik I. je v odzivu izrazil nezadovoljstvo z administratorji MMC-ja-ja in opozoril na vse več sovražnega govora:

»Že zelo zelo dolgo opažam nepravilno in pristransko delo vaših administratorjev. Blokirajo vse nas, ki izražamo mnenja v obliki komentarjev pod različnimi vašimi prispevki, ki so kulturna, ne pa nujno tudi po njihovi ideološki pripadnosti. Še posebej se to kaže pri politični tematiki, cerkvenih tematikah, covidu in sedaj še pri športnih prispevkih.

Iz tega razloga bi bilo nujno, da se na RTV po zgledu Siola ukine možnost komentiranja, saj boste le tako preprečili sovražni govor, ki mu vaši administratorji niso več kos. Veliko tistega, kar bi morali, ne blokirajo in ne doživljajo kot sovražni govor, če je komentar pisan po njihovi ideološki usmeritvi. A ni ravno javna RTV namenjena različnim mnenjem in pogledom na stvari, ki se dogajajo ?

V prilogi vam pošiljam le enega izmed nešteti današnjih komentarjev na temo dirke po Španiji, ki sem ga prijavil kot sovražni in neprimeren govor in se ni zgodilo nič. Komentar je še vedno viden vsej javnosti.«

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Vaša prijava neprimerne komentarja je bila uspešna in vaš predlog za izbris komentarja tudi pri administratorjih prepoznan kot primeren, saj komentarja, ki ste ga prijavili, ob 22.51 ni več. Tudi sicer število odstranjenih komentarjev narašča prav zaradi naraščajočega neprimernega izražanja.

Pripomb o arbitrarnem brisanju komentarjev niste podprli s primeri, da bi te navedbe lahko preverila. Na splošno pa vam lahko odgovorim, da kot varuhinja pravic gledalcev podpiram možnost komentiranja, saj lahko na ta način bralci in uporabniki rtvslo.si izražajo svoja mnenja, stališča in tudi informacije. S tem se mnenjski prostor širi, kar nedvomno je poslanstvo javnega medija. Res je moderiranje komentarjev zahtevno in obsežno delo, ker je komentarjev res zelo veliko, administratorjev pa malo. Na MMC-ju zato že preskušajo avtomatsko (strojno) prepoznavo sovražnega govora, ki bi odstranil ali izločil v »ročni« pregled vsaj najhujše oblike neprimerne govora.

Glede ukinitve komentarjev so na MMC-ju pred leti opravili tudi anketo med uporabniki, v kateri pa se je večina uporabnikov izrekla za ohranitev komentiranja.

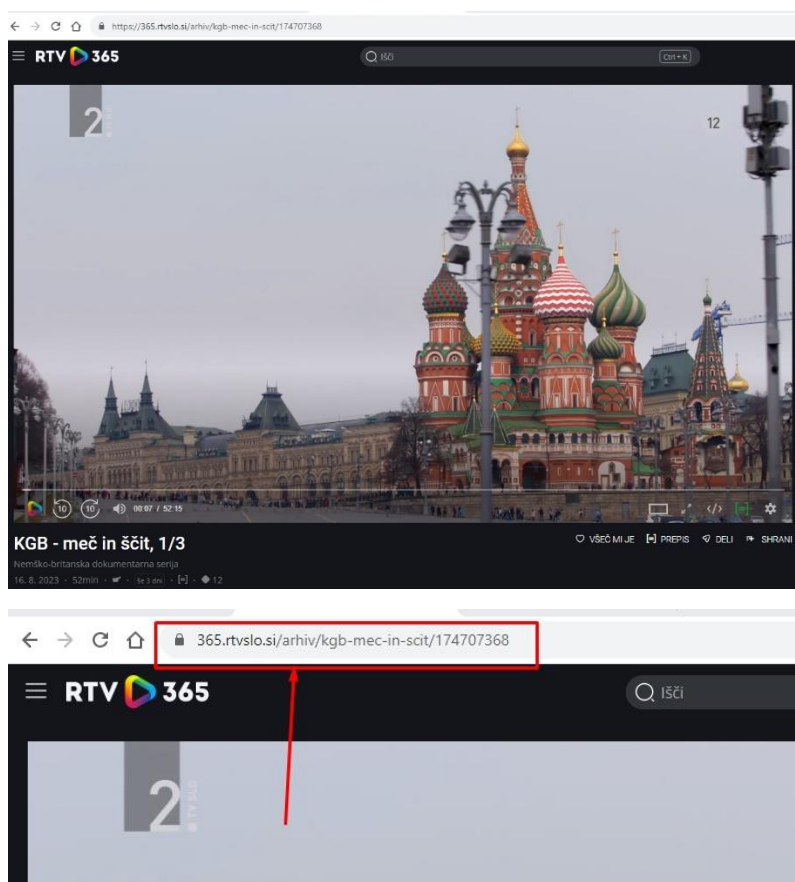
Varuhinja se redno sestajam z vodjem administratorjev, uporabnike pa napotujem, da za vsak umaknjen komentar zahtevajo pojasnilo. V primeru, da ga ne dobijo, posredujem sama.

III. STORITVE

Iskanje in dostop do vsebin na spletu

Gledalec **M. Z.** se je obrnil na varuhinjo z vprašanjem, kje oziroma kako lahko najde dokumentarno serijo KGB, saj mu nikakor ni uspelo najti prvega in drugega dela serije:

»Spoštovani. Dne 11. 9. 2023 sem v dopoldanskem času zasledil v rubriki Tuji dokumentarci (<https://www.rtv slo.si/tv/oddaja/tujidokumentarnifilmiinoddaje/173250864>) dokumentarec z naslovom: KGB - meč in ščit, 3/3. Zvečer sem na isti spletni strani iskal podatek, kdaj sta bila prvi in drugi del omenjenega dokumentarca. Pa ju nisem našel. Tokrat ni bilo med "Tuji dokumentarci" niti tretjega dela. Našel sem ju šele, ko sem iskal v iskalniku in očitno so prestavljeni v "arhiv". Zanima me, zakaj.«

ODGOVOR VARUHINJE

Hvala za spremljanje RTV Slovenija in za opozorilo o neprijaznem iskanju dokumentarca o KGB. Z MMC-ja sem prejela odgovor:

»Vse serije, tudi dokumentarne, ki imajo 2 ali več delov, imajo svojo oddajo (Show).«

Upam, da ste s pojasnilom zadovoljni; sicer se ponovno oglasite.

Gledalec se je na pojasnilo ponovno odzval:

»Hvala za odgovor. Iščem po spletni strani RTV in vseeno ne najdem tega dokumentarca na običajen način, ko "klikneš" na recimo zavihek "oddaje" in se pokaže. Ne razumem, kaj pomeni, da če imajo dva ali več delov, so "Show" (kje to najdem). V zavihku "tuji dokumentarci" so prav tako oddaje z dvema ali več deli, pa jih lahko najdem na tem mestu. Prosim vas samo, če mi lahko poveste zaporedje, kje naj omenjeni dokumentarec iščem, da bom vedel za v naprej:

- RTV

- oddaje

- (naprej ne vem)«

POJASNILO VARUHINJE

Greste na RTV-oddaje (lahko kar neposredno vtipkate v iskalnik in se pokaže spletna stran <https://www.rtv slo.si/tv/oddaje/>). Na vrhu imate abecedo, kliknete na začetnico imena oddaje (torej K, ker je ime dokumentarcu KGB) in se vam odpre <https://www.rtv slo.si/tv/oddaje/k> stran, kjer so zložene oddaje, ki se začenjajo na K, po abecedi. KGB je 7. v vrsti, kliknete na njo in dobite vse.

Se pa strinjam, da je neobičajno in nesmiselno, da povezave do tega ni tudi prek strani tuji dokumentarci, zato bom na to opozorila pristojne.

Urednica oddaj na spletu (MMC) Barbara B. Stegeman

Dovolite, da pojasnim: KGB je dokumentarna serija, ne dokumentarec. Razlika je v številu epizod: dokumentarec ima samo 1 epizodo, serija pa 2 ali več.

Uporabnik lahko do dokumentarne serije KGB dostopa tudi prek podstrani Dokumentarci na TV portalu <https://www.rtv slo.si/tv/dokumentarni> in sicer, če klikne ime tretje rubrike »Tuje dokumentarne oddaje in serije«, ima KGB na 2. strani, kjer je seznam vseh tujih dokumentarnih oddaj in serij https://www.rtv slo.si/tv/dokumentarni/arhiv/filter?c_mod=news&sec_n=tuje-dokumentarne-oddaje-in-serije&WPId=327&op=archive&page=1

Še pojasnilo uporabniku: vse dokumentarne serije, ki imajo več delov, so na voljo v abecednem razdelku na podstrani Oddaje <https://www.rtv slo.si/tv/oddaja/173251625>, medtem ko so vsi tuji dokumentarci, ki imajo samo 1 del, na voljo pod Tuji dokumentarci <https://www.rtv slo.si/tv/oddaja/173250864>

V seznam Tujih dokumentarcev sem zdaj dodala opis <https://www.rtv slo.si/tv/oddaja/173250864>. Upam, da je uporabnikom zdaj bolj prijazno.

Zakaj v arhivu ni vseh delov tuje serije Midva?

Gledalka H. P. je na varuhinjo naslovila vprašanje, zakaj v arhivu ni 1. in 2. dela serije Midva:

»V arhivu MMC bi si rada ogledala tujo serijo z naslovom "Midva", vendar najdem le 3. in 4. del od skupaj 6 delov (datum arhiva 22. 9. 2023). Zanima me, zakaj v arhivu ni 1. in 2. dela te iste serije.«

Urednica oddaj na spletu (MMC) Barbara B. Stegeman

Opravičujemo se za neljubo tehnično napako, ki pa smo jo že odpravili. Vsi deli serije Midva so na voljo na našem TV portalu <https://www.rtv slo.si/tv/oddaja/173251316>.

RTV SLOVENIJA

I. JEZIKOVNA KULTURA

O jezikovni in govorni kulturi na Televiziji Slovenija

Gledalec J. K. je v odzivu izrazil ostro kritiko na jezikovno in govorno kulturo na TV Slovenija:

»Spoštovani! Kot slovenist, kot učitelj in kot lektor sem 40 let delal na področju kultiviranja slovenščine v zasebni in javni rabi. Večkrat sem se v zvezi z jezikom oglasil tudi odgovornim na TV SLO. Žal večinoma neuspešno. Kljub temu se spet oglašam. Danes Vam pišem v zvezi z jezikovnimi napakami, ki me vedno bolj motijo, ker so na TV SLO tudi vedno pogostejše. Pa ne motijo le mene, ampak tudi veliko mojih sogovornikov o kakovosti slovenščine na Vaši ustanovi. Včeraj mi je ga. z veliko mero vsakršnega posluha rekla, da TV-dnevnik zaradi iznakaženega jezika ne more več gledati. Za kaj gre? Za to, da mnogi voditelji televizijskih informativnih oddaj ne upoštevajo pravil stavčne fonetike, včasih tudi besedne. Naglašajo breznaglasnice (ga, je, se ...), pri branju ne upoštevajo pravil stavčne fonetike: napačno poudarjajo, delajo odmore, kjer jih ne sme biti, ne obvladajo intonacije, tempa govora ... Skratka, ne znajo brati. Kršijo pravila branja, ki se jih večina ljudi nauči upoštevati že v osnovni šoli. Vsem se nam sicer dogaja, da nam pri branju zmanjka sape in prekinemo stavek tam, kjer ga ne bi smeli, da včasih kaj narobe poudarimo ... To se pri poklicnih bralcih seveda ne sme dogajati, vsaj pogosto ne. Na TV pa še posebej ne, saj gre za nacionalno ustanovo, ki uči knjižnega jezika ves narod, je tako rekoč oblikovalka knjižne zborne izreke. Ima torej nenadomestljivo nalogo na področju jezikovne kulture in s tem narodne identitete. Torej bi pričakovali, da bodo odločilni pri nacionalnem mediju skrajno pozorni na to, kako berejo njihovi voditelji. Pa se to ne dogaja. Ravno nasprotno. /.../ Kot kaže, sploh nimajo fonetične lekture oz. šole (kakršno imajo npr. njihovi kolegi na Radiu Slovenija), ampak berejo kar tako - po posluhu. A to bi še bilo nekako sprejemljivo, če bi pred mikrofonski spustili samo tiste, ki imajo posluh. Prav obratno se dogaja. V zadnjem mesecu npr. največkrat bere najbolj gledano informativno oddajo Dnevnik voditelj, ki je v branju najslabši, ki ne prebere skoraj nobenega stavka, ne da bi v njem zagrešil grobe stavčnofonetične napake. Ali narobe naglasi besedo ali napačno poudari stavek ali naredi premor, ko ga ne bi smel (kjer mu pač zmanjka sape), si privošči rastočo intonacijo, kjer mora biti padajoča ... Za nameček pa se še čisto neprimerno spakuje. Ko prebere žalostno novico, se mu obraz raztegne v čuden nasmešek ... In tak bralec oblikuje normo slovenski zborni izreki. Problem TV SLO ni samo v njeni premajhni pluralnosti in politizaciji, ki se, kot kaže, v zadnjem času stopnjuje, ampak še bolj v premajhni strokovnosti novinarjev. Tako v pomanjkanju jezikovnega znanja kot v obvladovanju in razlikovanju med subjektivnimi (komentar) in objektivnimi (poročila) besedilnimi oz. novinarskimi žanri. Vse gornje kritične sodbe sem pripravil komurkoli na TV utemeljiti,

ilustrirati s konkretnimi primeri. Če boste hoteli narediti na TV res kak napredek, boste morali ugrizniti tudi v problem jezika, in to s pomočjo ljudi, ki se strokovno ukvarjajo z zvočno podobo jezika. /.../«

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Najlepša hvala za poslana mnenja in pripombe o jezikovni in govorni kulturi na TV Slovenija. Kot varuhinja menim, da je jezik izjemno pomemben del RTV Slovenija, zato je bila prav na mojo pobudo spomladi letos sklicana tematska seja Programskega sveta RTV Slovenija o jezikovni in govorni kulturi. Na njej sem opozorila na mnoge pomanjkljivosti govorne besede, zlasti na TV Slovenija, kjer so jezikovni standardi nižji kot na Radiu Slovenija. Glede na to, da je, zlasti pri govornem jeziku, RTV Slovenija izjemno pomembna, saj vsak dan sproti uvaja mnoge novosti in s svojo govorno kulturo postavlja normo slovenski govorni kulturi, bi morala tudi TV Slovenija postavljati pri govoru enako visoke standarde, kot jih postavlja Radio Slovenija. Tam opravijo novinarji enoletno govorno izobraževanje, napovedovalci pa se izobražujejo kar leto in pol. Na TV Slovenija so ta izobraževanja mnogo krajša. Že res, da so na televiziji pomembni tudi elementi obnašanja pred kamero, videz in drugi dejavniki, vendar to v ničemer ne zmanjšuje pomena govornega jezika.

Vabim vas, da dopis dopolnite s konkretnimi pripombami na posamezne jezikovne zdrse ali napake, saj je na konkretnih napakah tudi ukrepanje učinkovitejše.

Gledalec se je na odgovor varuhinje odzval:

»Silno sem vesel Vašega odgovora. Ne samo zato, ker je hiter, ampak tudi zato, ker sem pri mojih prejšnjih tovrstnih opozorilih na jezikovno kulturo in zdrse na TV bil deležen kvečjemu leporečnih sprenevedavih odgovorov, za katerimi se je skrivalo nerazumevanje in neznanje. Vi ste prvi z RTV, ki ste moje pisanje vzeli resno, razumeli problem in mi odgovorili. In to v zavidanja vredni slovenščini. Hvala! Vsekakor se bom potrudil in navedel nekaj primerov, ki bodo ilustrirali moje trditve.«

V naslednjem odzivu je gledalec napisal:

»Kakor sem obljubil, dopolnjujem svoj dopis iz prejšnjega tedna s konkretnimi primeri neupoštevanja pravil stavčne fonetike. Izbral sem dve oddaji TV Dnevnika 8. 9. 23 in 11. 9. 23, jih na hitro preposlušal in zapisal, kar se mi zdi narobe. Vse prilagam v priponki. Obe oddaji je vodil isti voditelj. Predstavljam si, da bi morali predvsem z mladimi spikerji na TV tako kritično pregledati ogromno oddaj oz. (svojih) nastopov, da bi se naučili prav brati /.../.

V imenu Lektorske koordinacije Rok Dovjak

Najprej se gospodu zahvaljujemo za natančno spremljanje oddaj in popis govornih zdrsov in pomanjkljivosti, saj gre za pogosto prezrto plat jezika. Načelno se z gospodom strinjam – nekateri voditelji bi potrebovali več vaje zlasti pri obvladovanju intonacije in stavčnem poudarjanju. Glede poudarjanja klitik pa je treba reči, da so se mnogi novinarji ob mentorjih za govor precej izboljšali – morda se ne zdi tako, a lahko potrdim iz lastne izkušnje, saj jih spremljam že nekaj časa. Kot je pojasnila že ga. Marica Uršič Zupan, je govorno izobraževanje

na televiziji organizirano drugače kot na radiu; bistvena razlika je po mojem mnenju to, da poteka vzporedno z rednim novinarskim delom, zato obiskovalci izobraževanj predanega znanja ne ponotranjijo tako celovito. Televizijski lektorji so, čeprav so po pogodbi usmerjeni v pisno lekturo, vedno pripravljeni svetovati glede izgovora, a delo s posameznikom terja čas, zaradi novinarskih obveznosti pa je razdrobljeno in neučinkovito. Žal je vodstvo izkazalo le malo poslušnosti za slušni vidik slovenske besede, saj izobraževanja na televiziji niso vzpostavljena po radijskem vzoru ipd., zato je skrb za stavčno fonetiko bolj kot ne prepuščena angažmaju posameznikov.

ODGOVOR VARUHNJE S PRIPOROČILOM (POUDAREK)

Najlepša hvala za res izčrpen popis primerov neprimerne ali manj primerne izgovorjave, naglaševanja in ostalih jezikovnih pomanjkljivosti.

Iz odgovora lektorske koordinacije lahko razberemo, da se lektorji zavedajo pomanjkljivosti in zdrsov v govorni izvedbi na Televiziji Slovenija in da je še zelo veliko možnosti za njeno izboljšavo. Zato bom **vodstvu TV Slovenija in odgovornim urednikom na TV Slovenija priporočila razmislek in razpravo o tem, kako na TV Slovenija izboljšati kulturo govora.**

Do podobnega zaključka sem prišla tudi na srečanju z uredniki, ki ga je 14. septembra, pred začetkom nove sezone govornojezikovnih izobraževanj za novinarje in voditelje TV Slovenija, pripravila Akademija RTV Slovenija. Zato sem na srečanju obljubila, da bom **Upravi RTV Slovenija in vodstvu TV Slovenija priporočila razmislek o tem, da bi, podobno kot na Radiu Slovenija, tudi na TV Slovenija napovedovalci in novinarji pred začetkom svojega dela opravili govorni preizkus in usposabljanje, vsaj deloma primerljiva radijskim.** Drugo priporočilo upravi in vodstvu TV Slovenija pa je **razmislek o tem, da bi napovedovalcem in novinarjem, ki v preteklosti teh usposabljanj niso mogli opraviti ali so bila krajša, omogočili osvežitvena govorna usposabljanja.**

Monakovo namesto Münchna v sagi o življenju Ludvika II. Bavarskega

Gledalca T. P. je zanimalo, zakaj so v petdelni sagi o življenju Ludvika II. Bavarskega prevedli glavno mesto Bavarske (danes München) kot Monakovo:

»Predvajate italijansko sinhronizirano različico Viscontijevega filma Ludvik. Po italijansko se glavnemu mestu Bavarske reče Monaco. To vi prevajate Monakovo. Gre seveda za Munchen. Je pa res, da smo Slovenci v do prve polovice 20. stoletja Munchnu rekli Monakovo. Naj se o tem opredelijo slovenisti. Po moje bi morali prevesti v Munchen (s preglasom na u, se razume), čeprav se zgodba dogaja v času, ko smo Munchnu rekli Monakovo.«

Vodja Službe za prevajanje, lektoriranje in podnaslavljanje na TV Slovenija **Barbara Müller**

Hvala za vaš odziv. Starinsko slovensko ime za München (ki bi bilo v sodobnem kontekstu neprimerno) je prevajalka izbrala premišljeno, da je z jezikovnimi sredstvi, ki jih je imela na voljo, izpostavila zgodovinski kontekst in besedilu dodala pridih 19. stoletja. Podobno lahko v zgodovinskem kontekstu s starinskim imenom poimenujemo npr. solnograške nadškofe.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM IN POHVALO (POUDAREK)

Zahvaljujem se vam za pripombo, ki je zelo zanimiva. Menim, da je vodja lektorske in prevajalske službe pojasnila utemeljenost uporabe tega neobičajnega in pri mnogih gledalkah in gledalcih neznanega imena za bavarsko prestolnico. Ker je iz konteksta filma jasno, za katero mesto gre, je uporaba te stare različice seveda povsem primerna in odraža ne samo strokovnost prevajalke, temveč tudi njeno izjemno širino in poglobitev v tematiko, ki jo je prevajala. Zato si **za premišljeno uporabo jezikovnih sredstev vsekakor zasluži pohvalo**. Vaše vprašanje in odgovor pa z veseljem objavljam, saj bosta še marsikomu zanimiva in poučna.

Teletekst: prebežnik, migrant ali begunec

Bralec **A. V.** se je odzval na skovanko "prebežniki", ki jo je zasledil v novici na teletekstu:

»Pri prebiranju novic na ttx sem zasledil novico o ilegalnih migrantih na Lampeduzi. Avtorju je uspelo v parih stavkih petkrat ponoviti besedno skovanko, ki je nihče ne razume, in sicer "prebežniki". /.../ je strokovno neutemeljena, ker je vsem kristalno jasno, da ti ljudje ne bežijo pred verskim ali vojnim nasiljem, marveč jih je daleč največji delež ekonomskih migrantov. Predlagam, da se uporabijo besede, ki bodo manj zavajajoče, npr. za nezakonite migrante se naj uporabi izraz nezakoniti migranti, kot ga uporablja slovenska policija in tudi večina uglednih novinarskih hiš po svetu.«

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Glede rabe besede prebežnik vam pošiljam mnenje Terminološke svetovalnice, ki deluje pod okriljem Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU. Na vprašanje, zastavljeno 1. 6. 2015, so odgovorili:

»Mnenje Terminološke sekcije:

V slovarju [The American heritage dictionary of the English language](#) je angleška beseda migrant definirana kot 'oseba, ki zapusti določeno državo z namenom, da bi se trajno naselila v drugi državi' (kot sinonim je navedena beseda immigrant), v slovarju [Longman Dictionary of Contemporary English](#) kot 'kdor gre živeti na drugo območje ali državo, zlasti zato, da bi našel delo', v slovarju [Oxford English dictionary](#) pa kot 'oseba, ki se začasno priseli ali sezonsko seli iz

enega kraja v drugega' in kot 'oseba, ki se za stalno preseli v novo državo, mesto itd., zlasti z namenom iskati delo ali opravljati službo' (kot sinonim je navedena beseda immigrant). V SSKJ je imigrant definiran kot 'priseljensec' (s kvalifikatorjem knjižno), priseljensec kot 'kdor se priseli', priseliti se pa kot 'priti živet, prebivat kam'. Migrant in priseljensec sta v splošnem jeziku primerna ustreznika za angleško besedo migrant.

V stroki enotne definicije angleškega termina migrant ni: definicije se namreč razlikujejo glede na to, kateri kriterij je uporabljen, npr. kraj rojstva v tuji državi, tuje državljanstvo, priselitev v tujo državo z namenom začasnega bivanja ali priselitev v tujo državo z namenom stalnega bivanja, gl. članek Bridget Anderson in Scotta Blinderja [Who Counts as a Migrant? Definitions and their Consequences](#) (2014, str. 3–4).

V [Geografskem terminološkem slovarju](#) je migrant definiran kot 'oseba, ki s preselitvijo iz rojstnega, domačega kraja, kraja stalnega prebivališča spremeni okolje in s krajem odselitve lahko pretrga osnovne gospodarske, socialne in družbene vezi', priseljensec kot 'oseba od drugod, ki se za stalno naseli v določenem kraju, pokrajini, državi' (termin imigrant je naveden kot sinonim), ilegalna migracija kot 'meddržavna migracija, pri kateri udeleženci nezakonito, skrivoma vstopijo v drugo državo, pogosto s pomočjo mednarodne kriminalne organizacije', ekonomska migracija kot 'migracija, ki poteka znotraj iste države ali med več državami, pri kateri se prebivalci manj razvitih območij zaradi zaposlitve, boljšega zaslužka selijo na bolj razvita območja', begunec kot 'politični migrant, ki mu država priselitve, navadno v dogovoru z OZN, iz humanitarnih razlogov omogoča začasno naselitev, vendar mu vedno ne prizna statusa političnega preganjanca', termina prebežnik pa v slovarju ni.

Tudi [Glosar migracij](#) za angleški termin migrant navaja slovenski ustreznik migrant ter poudarja, da splošne definicije migranta na mednarodni ravni ni. Termin migrant se najpogosteje uporablja v primerih, »ko oseba samostojno, brez vpliva drugih zunanjih dejavnikov, sprejme odločitev, da bo migrirala zaradi "osebnih ugodnosti"«, nanaša pa se na »osebe in njihove družinske člane, ki potujejo v druge države ali območja, da si izboljšajo materialne ali socialne razmere ter nadaljnje možnosti zase in za življenje svojih družin«. Ustreznika za angleška termina illegal migrant in illegal migration sta nezakoniti migrant in nezakonite migracije, prednostna termina pa sta migrant z neurejenim statusom (ang. irregular migrant) in nedovoljene migracije (angl irregular migration). Termin migrant z neurejenim statusom je definiran kot »/n/ekdo, ki zaradi nezakonitega vstopa ali pretečenega vizuma nima več zakonitega statusa v tranzitni državi oziroma državi gostiteljici« (termin se torej nanaša na tiste »migrante, ki prekršijo pravila o vstopu v državo, in vsako osebo, ki nima dovoljenja, da ostane v državi gostiteljici«), termin nedovoljene migracije pa kot »/g/ibanje oseb, ki se dogaja izven okvirov veljavnih zakonov države pošiljateljice, prejemnice ali tranzitne države«. Glosar migracij o nedovoljenih migracijah dodaja naslednje: »Jasne in splošne opredelitve nedovoljenih migracij ni. Z vidika države prejemnice gre za nezakonit vstop, bivanje in delo v državi, kar pomeni, da migrant nima ustreznih dovoljenj ali veljavnih dokumentov za delo, prebivanje in vstop v državo, kot to določajo predpisi o priseljevanju. S strani države pošiljateljice gre za nedovoljenost takrat, ko oseba prečka mednarodno mejo brez veljavnega potnega lista ali potovalnega dokumenta ali ne izpolnjuje upravnih zahtev za zapustitev države. Vsekakor pa obstaja težnja, da se uporaba

pojma »nezakonite migracije« omeji predvsem za primere tihotapljenja ljudi in trgovanja z njimi.« V Glosarju migracij izraza prebežnik ni.

Na spletni [Urada Visokega komisariata Združenih narodov za begunce](#) je poudarjena razlika med migrantom in beguncem: migranti svoje domove zapustijo prostovoljno, da bi izboljšali svoje življenjske razmere, begunci pa so v to prisiljeni, zato da bi rešili svoje življenje ali ostali svobodni.

V SSKJ2 je prebežnik razložen kot 'kdor prebeži', prebežati pa kot 'z begom priti drugam, v drug kraj'. V eni izmed raziskav o prebežnikih v Sloveniji so bili kot taki obravnavani »ljud/je/, ki so se po nekem spletu naključij znašli ob istem času na istem mestu in so pretrgali (ekonomske, družbene, socialne idr.) vezi z matičnim okoljem«, mejo pa so prestopili brez dokumentov in so bili ujeti v Sloveniji (monografija Mojce Pajnik, Petre Lesjak-Tušek in Marte Gregorčič [Prebežniki, kdo ste?](#), 2001, str. 19). Avtorice izraz prebežnik (poleg nekaterih drugih izrazov, npr. pribežnik, ilegalec) uvrščajo med izraze, ki poimenujejo neformalne statuse ilegalnih tujcev, med pravnoformalnimi statusi ilegalnih tujcev pa navajajo naslednje kategorije oseb: tujec, prosilec za azil, oseba z začasnim zatočiščem in begunec (prav tam, str. 124). Izraz prebežnik, ki sicer ni pravni termin, bi bil potemtakem ustrezno krovno poimenovanje za migrante, ki iz različnih vzrokov (ekonomski, politični, verski itd.) zapustijo svojo državo, zlasti če v drugo državo vstopijo ilegalno.

Avtorji: Simon Atelšek, Tanja Fajfar, Mateja Jemec Tomazin, Mitja Trojar, Mojca Žagar Karer«

Podrobna stališča do rabe besede prebežnik ima tudi lektorska služba na MMC-ju, ki skrbi tudi za jezik na teletekstu.

Iz razlage je med drugim razvidno razlikovanje med pomenom besede migrant in begunec. Med ljudmi, ki prihajajo v Slovenijo, so – glede na zgoraj opisano – tako begunci kot migranti in brez natančnega poznavanja njihovega izvora in razloga odhoda od doma ne moremo vedeti, v katero skupino spadajo. Zato je dejansko izraz prebežnik, kot navajajo v terminološki svetovalnici, primerno »krovno poimenovanje za migrante, ki iz različnih vzrokov (ekonomski, politični, verski itd.) zapustijo svojo državo, zlasti če v drugo državo vstopijo ilegalno«.

V tem primeru je bil torej uporabljen primerno. Ker pa to ni pravni pojem, vlada na tem področju precejšnja zmeda.

II. OGLAŠEVANJE

Prepogosto predvajanje oglasa za Marlenko

Dva gledalca (en pisno in en po telefonu) sta se "pritožila" glede prepogostega predvajanja istega oglasa, tj. oglasa za Marlenko. Menila sta, da prepogosto oglaševanje istega izdelka odvrča od gledanja televizije, pa tudi od nakupa oglaševanega izdelka.

Pohvala

Zelo redko oziroma skoraj nikoli se ne zgodi, da so kateremu od gledalcev oglasi všeč, a tokrat se je zgodilo prav to:

»V teh hudih časih, ko se dogajajo tragedije z naravo, reklame božajo. Ta od Tuša: zato grem v Tuš, pa dobra soseda iz Mercatorja. Čudoviti ste, da nas v teh hudih časih obveščate. /.../ Čeravno ljudje nimajo radi reklam, imate lepe reklame./.../« (M. S.)

III. TEHNIČNE ZADEVE

»DAB+ omrežje se končno normalno sliši tudi pri meni doma«

Poslušalec V. P. iz Izole, ki je pisal že prejšnji varuhinji glede izboljšave signala DAB+ omrežja, je v tokratnem odzivu sporočil, da je z vsem zadovoljen:

»Sporočam vam, da se DAB+ omrežje končno normalno sliši tudi pri meni doma. Sprejemnika sta ostala ista, njuna postavitve tudi. Sklepam, da ste ojačali moči oddajnikov, morda postavili nove ... Skratka, kakorkoli že, poročilo o slišnosti DAB+ signala je tokrat pozitivno.«

Upravljanje omrežja in dostopa OE Oddajniki in zveze RTV SLO

Seznam oddajnikov RTV SLO, ki oddajajo digitalni DAB signal na področju Slovenije.

DAB oddajniki

Lokacija	R1	R2	R3
Beli Križ	R1	R2	-
Boč	R1	R2	-
Idrija 1	R1	-	-
Kranjska Gora	R1	-	-
Krim	R1	-	-
Krvavec	R1	R2	-
Kuk	R1	R2	-
Kum	R1	-	-
Laško 1	R1	-	-
Ljubljana-Šance	R1	-	R3
Nanos	R1	R2	-

Plešivec	R1	R2	-
Pohorje	R1	R2	-
Skalnica	R1	R2	-
Tinjan	R1	R2	-
Trdinov vrh	R1	R2	-
Vogel	R1	-	-

Sprejem v zadnjem letu se je v Izoli izboljšal predvsem zaradi prizadevanj Oddajnikov in zvez k odpravi motilnih signalov na DAB+ omrežju s sosednje države Italije.

Oddajno omrežje DAB:

2020 – Nanos dvig moči za R1

2020 – Nanos zagon oddajnika R2

2020 – Beli Križ zagon oddajnika R2

2020 – Tinjan zagon oddajnika R2

ODGOVOR VARUHINJE

Zelo sem bila vesela vašega odziva, saj le redko prejmem naknadno pohvalo na izboljšanje stanja.

Vesela sem, da so pristojni primerno ukrepali, verjetno tudi na podlagi vaših opažanj in pripomb. Če boste zaznali še kakšne spremembe in težave, me zato kar obvestite.

Dober sprejem vseh programov RTV Slovenija vam želim in lepo pozdravljam.

IV. SPLOŠNO

Poročanje o shodu upokoencev, 6. 9.

Dve gledalki in štirje gledalci so se odzvali z nezadovoljstvom in jezo, ker po njihovem mnenju TV Slovenija in MMC nista poročala o shodu upokoencev, ki je potekal 6. septembra v Ljubljani. Iz odzivov:

»Spoštovani, danes sem se peljal čez center Ljubljane in opazil veliko skupino (vsaj 10000) ljudi, ki so protestirali v centru Ljubljane pred parlamentom. Ker na vaši TV in na MMC-ju, ki ga kot obvezni naročnik plačujem že leta, nisem nič zasledil o tej novici, me zanima, kako je prišlo do tega, da se ne pokriva tako velikega dogodka.« (J. C.)

»Ne morem razumeti novega vodstva RTV Slovenija. Današnji shod slovenskih upokoencev je bil dogodek, ki zanima večino gledalcev. A vodstvo ga ni dovolilo prenašat. Niti poročat o njem. Kam to pelje?« (T. N.)

»V sredo, 6. 9. 2023, je bil v Ljubljani protestni shod upokoјencev. O protestu niste poročali niti v Dnevniku niti v Odmevih. Vaše informiranje ni celovito o vseh dogodkih, ampak samo selektivno glede na mnenje vlade. Če Vam vlada dirigira, o čem poročajte, Vam naj pa še plačuje naročnino, jaz selektivnega poročanja ne rabim.« (M. M.)

Urednica Dnevnika, 6. 9., Tadeja Anžlovar

V Poročilih ob 17. uri smo imeli vklop v živo z izjavami, v Dnevniku pa novico, ker smo se strinjali, da obsežneje poročamo le, če bo »kaj posebnega«. O obliki in obsegu poročanja sva se sprti dogovarjala z novinarjem, ki je dogodek spremljal. Ker je bil shod končan v dobri uri in je bilo na njem manj ljudi kot običajno, sem menila, da je v Dnevniku dovolj novica o tem, tudi zaradi množice drugih (za širšo javnost pomembnejših) dogodkov. Planirane smo imeli tudi izjave, pa smo se jim morali zaradi dolžine odpovedati.

V. d. urednice Uredništva za nove medije Ksenja Tratnik

Dogodek smo pokrili na terenu, prispevek je bil objavljen ob 16.50, vanj je bil potem naknadno dodan tudi video prispevek TV Slovenija.

<https://www.rtv slo.si/slovenija/institut-1-oktober-napovedal-vlozitev-predloga-zakona-za-izplacilo-izrednih-dodatkov-upokojencem/680503>

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Zapisano in pregled oddaj Poročila ob petih, Dnevnik in Odmevi vašim trditvam pritrjuje le deloma. V Odmevih o protestu res ni bilo poročila ali vesti, so pa o shodu poročali v Poročilih ob petih in v osrednji dnevno informativni oddaji, Dnevniku. Glede na to, da ni šlo za prvi shod, temveč za že sedmi shod letos, je bilo poročanje – tudi glede na okoliščine, ki jih je pojasnila dnevna urednica Dnevnika – primerno. Obseg in količino poročanja namreč določa več dejavnikov: poleg pomena, vsebine, posebnosti, aktualnosti, števila in pomembnosti udeležencev in drugih vidikov samega dogodka tudi število in pomen drugih dogodkov istega dne, čas dogodka in še mnogi drugi dejavniki. Med drugim mediji posvetijo več pozornosti prvim shodom neke skupine ali na neko temo, ko se ti ponavljajo, pa zanimanje javnosti in medijev zanje ter obseg poročanja postopoma usihata.

TV Slovenija je o shodu poročala v prvih poročilih po dogodku, kar je primerno, in v osrednji dnevno informativni oddaji. Urednica je tudi primerno pojasnila, zakaj je bila v Dnevniku objavljena samo vest brez izjav. O shodu je poročal tudi MMC. Zato menim, da je bilo poročanje TV Slovenija in MMC o shodu primerno.

Srečanje katoliške mladine v Stični, 16. 9.: Kritike zaradi (ne)poročanja

27 gledalk in gledalcev je v pisnih odzivih protestiralo, ker naj TV Slovenija ne bi poročala o tradicionalnem festivalu v Stični, na katerem se je 16. septembra zbralo več tisoč mladih. Med odzivi je bilo kar nekaj s podobno oziroma skoraj enako vsebino. Iz odzivov:

»Včeraj, 16. 9. 2023, je bilo v Stični veliko srečanje krščanske mladine in ostalih. Udeležencev je bilo več kot 4000 in ta dogodek si ni zaslužil niti ene omembe v vaših informativnih oddajah od

prvega dnevnika do zadnjih poročil. Sramota! /.../ Kolikor vem, je do letos bila Stična vedno omenjena. In prosim, ne mi v odgovoru omenjati, da ste ji pozornost namenili na portalu RTV. Res je, a portal in poročila so nekaj drugega. /.../« (M. K.)

»Ta vikend je potekalo 42. srečanje Stična mladih. O več tisoč mladih, ki so se zbrali v Stični, nisem na vaši TV zasledila niti besede:

1. V kolikor sem kaj spregledala, vljudno prosim, da mi čim prej odgovorite, v katerih poročilih ste predstavili ta veličasten dogodek, da ga bom z zamikom še lahko pogledala.

2. V kolikor ste dogodek ignorirali, bi želela vedeti, kako pride do take odločitve. /.../

Ponovno opozarjam, da želim biti celovito informirana o dogajanju v Sloveniji in da mi tega vaša tv ne zagotavlja.« (J. T.)

»V soboto je bilo srečanje mladih v Stični. Bilo je 4000 udeležencev. Zakaj o dogodku niste poročali? Za primer naj navedem Parado ponosa v Mariboru, kjer je bilo 300 udeležencev. O tem pa ste poročali. Kakšne kriterije za poročanje imate na RTV?« (U. J.)

»Žalosti me, da v vaše programe kot novico niste uvrstili Stično mladih, kjer je bilo res veliko mladih iz celotne Slovenije. Dogodek je vsako leto že vrsto let. To je vesel in upanja poln dogodek, ki prinaša nekaj dobrega in pozitivnega v naš slovenski prostor.« (T. B.)

»V soboto je bil v Stični dogodek, kjer je bilo navzočih 4000 ljudi, plačniki vaših storitev pa o tem nismo videli ničesar na vaši televiziji. Morali pa smo gledati parado ponosa iz Maribora, kjer je bilo zgolj 300 ljudi. Tega preprosto ne morem razumeti. /.../ Težko verjamem, da o dogodku niste vedeli, ker ni nov v slovenskem prostoru in vsako leto zbere več tisoč ljudi.« (U. C. S.)

»Prosila bi vas, da se pozanimate v Informativnem programu, zakaj niso nič poročali o srečanju mladih v Stični 16. 9. 2023. Bilo je prisotnih čez 4.000 udeležencev. /.../ Če je napovedan tak velik, vsakoletni shod katoliške mladine, so ga pač dolžni medijsko pokriti. Če seveda želijo biti profesionalni, pluralni, nepristranski in ne spolitizirani, kot to želijo biti. Nacionalna RTV je pač za vse, za verne in neverne, desne in leve ...« (L. S.)

Urednica Dnevnika , 16. 9., Valentina Plaskan

Dogodka v Stični letos žal nismo uspeli pokriti, ker nam kadrovske kapacitete tisti konec tedna tega niso dopuščale.

Stična spada pod dopisniški teren, sama pa sem imela v Ljubljani zgolj enega dežurnega novinarja. Dopisnika za tisti konec tedna nismo imeli na razpolago. Prispevek o dogodku »Stična mladih« je bil 24. 9. 2023 predvajan v oddaji Obzorja duha. Prav tako moram pojasniti, da parade ponosa nismo pokrivali, smo se pa naslednji dan odzvali na poročanje o nasilju in izgredih, ki so se dan pred tem zgodili na Paradi ponosa v Mariboru. Posnetki, ki so bili uporabljeni v prispevku, so bili last druge televizijske hiše. Če bi se podoben dogodek zgodil v Stični, bi se nanj naslednji dan zagotovo odzvali.

Vsem, ki jih je (ne)poročanje z dogodka Stična mladih morebiti prizadelo, se v imenu ekipe iskreno opravičujem.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Urednica je primerno pojasnila, zakaj v Dnevniku niso poročali o dogodku v Stični, pa tudi, da prav tako niso poročali o Paradi ponosa v Mariboru. Zato v teh dveh primerih nikakor ne moremo govoriti o neuravnoteženem ali pristranskem poročanju, saj so bila merila do obeh dogodkih enaka.

Drži, da je eno od meril uredniške presoje o uvrstitvi dogodka v oddajo tudi posebnost dogajanja, kot je bil incident na Paradi ponosa, o katerem je TV Slovenija na kratko poročala naslednji dan. V javnem interesu je, da mediji poročajo o odklonih in negativnih pojavih v družbi, med katere spadajo tudi javno izražanje nestrpnosti do različnih manjšin ali drugih družbenih skupin. Sem pa prav zaradi vse več negativnosti in nestrpnosti v slovenski družbi (in po svetu) te dni poslala vsem pripravljalcem Programsko-produkcijskega načrta za leto 2024 Priporočila, med katerimi sem zapisala tudi naslednje priporočilo:

»Pri načrtovanju PPN 2024 upoštevati, da se je po epidemiji, vojnah v svetu, porastu nasilja in nestrpnosti v družbi duševno stanje mnogih državljanek in državljanov poslabšalo, zato usmeriti načrtovane vsebine v preventivno delovanje za izboljšanje odnosov v družbi in duševnega stanja posameznikov.«

Naj ob tem dodam, da RTV Slovenija ni samo oddaja Dnevnik na TV Slovenija. Poleg Dnevnika ima TV Slovenija tudi vrsto drugih oddaj in tako je bila srečanju mladih v Stični namenjena skoraj 4 minute dolga oddaja Obzorja duha 24. septembra. Ogledate si jo lahko v arhivu RTV Slovenija oziroma na povezavi: <https://365.rtvlo.si/arhiv/obzorja-duha/174989032>.

Že na dan srečanja v Stični, 16. 9., pa so o dogajanju med drugim poročali tudi drugi mediji RTV Slovenija:

- spletni portal MMC: <https://www.rtvlo.si/slovenija/na-tradicionalnem-festivalu-v-sticni-se-je-zbralo-vec-tisoc-mladih-katolicanov/681601>;

- program Ars: <https://ars.rtvlo.si/podkast/sledi-vecnosti/173250414/174985159> in

- Prvi program Radia Slovenija v osrednji informativni oddaji Dogodki in odmevi: <https://365.rtvlo.si/arhiv/dogodki-in-odmevi/174987012> (poročilo o tem začne na času 18.55).

Želim vam prijetno gledanje, branje in poslušanje prispevkov.

»Zakaj niste poročali o najdaljši pogovorni oddaji na Nova24TV?«

Devet gledalk in gledalcev je "protestiralo" (šest v pisnih odzivih in trije po telefonu), ker RTV Slovenija ni objavila informacije o svetovnem rekordu, ki ga je z najdaljšo pogovorno oddajo (od 24. do 27. septembra v dolžini 73 ur 23 minut) postavil voditelj z Nova24TV. Iz odzivov:

»Vprašal bi, če imam pravico, da bi izvedel prek vašega medija RTV, ali sem upravičen do tega, da mi pošljete sporočilo ali pa objavo glede svetovnega Guinnessovega rekorda, ker nisem nikjer opazil, da bi TV ali radio kje to sploh objavili; mislim pa, da je to en velik dosežek, ni važno, ali ste na desni ali na levi. Jaz sem vaš plačnik že 40 let /.../.« (J. G.)

»Včeraj je bil na Nova 24TV izveden in potrjen svetovni Guinnessov rekord o pogovorni oddaji. Kje ste to objavili? /.../ Čisto na koncu dnevnika ob 17. uri je voditeljica s stisnjenimi ustnicami, le

nadvse suhoparno "oznanila". V glavnih poročilih ob 19. uri nič!! Zakaj ne v najbolj gledanih dnevni poročilih? /.../« (T. P.)

»V sredo, 27. septembra 2023, je Boris Tomašič na Nova24TV podrl Guinnessov svetovni rekord v najdaljši pogovorni oddaji v medijski zgodovini. /.../ V vašem informativnem programu o tem dosežku nikjer nisem zasledil niti besede. /.../ Kako si vi interpretirate pluralnost javnega medija RTVS, če tovrstni dosežki konkurenčnih medijev ne pridejo v eter? /.../ (L. G.)

V. d. odgovornega urednika Radia Prvi Danijel Poslek

Uredništva se o umeščanju vsebin v informativne oddaje odločajo predvsem po kriteriju pomembnosti in relevantnosti dogodka za širšo javnost.

Postavljanja Guinnessovih rekordov po tem merilu ne spadajo med vsebine, ki bi ustrezale zgornjim kriterijem, zato jih v informativnih oddajah praktično ni. Enako je bilo, denimo, tudi v primeru, ko je pred leti eden izmed voditeljev na komercialni radijski postaji postavil rekord v neprekinjenem vodenju programa.

Poročanje ali odsotnost tega o omenjenem dogodku tako tudi nima nobene povezave s pluralnostjo javnega medijskega servisa.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Menim, da je urednik primerno pojasnil uredniška merila o umeščanju vsebin v dnevnoinformativne oddaje. Dogodek je bil za določeno skupino ljudi verjetno zanimiv, ni pa izpolnjeval drugih meril za uvrstitev v dnevnoinformativne oddaje, med drugim aktualnosti in pomembnosti za širšo družbo. Zato pritrjujem tudi mnenju urednika, da odločitev o odsotnosti poročanja nima povezave s pluralnostjo RTV Slovenija. Pluralnost ali vsestranskost in uravnoteženost sporočanja, kot je opredeljena tudi v Poklicnih merilih in načelih novinarske etike v programih RTV Slovenija, namreč med drugim pomeni »ravnotežje med svetovnimi, nacionalnimi, regionalnimi in krajevnimi informacijami« in da RTV Slovenija predstavlja »tako pozitivne kot negativne dogodke, osebnosti in pojave v družbi, zlasti pa tiste dogodke in pojave, ki so pomembni, čeprav ne zbudijo splošne pozornosti, ne razburjajo in ne vznemirjajo javnosti«, ter »najširši možen obseg izražanja različnih stališč in mnenj«. Nič od navedenega s tem, da RTV Slovenija ni poročala o rekordu, ni bilo kršeno.

Zahvala za spoštljivo slovo od Aleksandra Saša Hribarja

Gledalca in poslušalca H. in M. K. sta se zahvalila za lepo slovo od sodelavca RTV Slovenija. Ob tem sta zapisala:

»Hvala za tako pietetno slovo od dragega nam, gledalcem in poslušalcem, Saše Hribarja, ki nas je zapustil žalostne in pretresene, da ga ni več! Pogumno naprej!«

ODGOVOR VARUHNJE

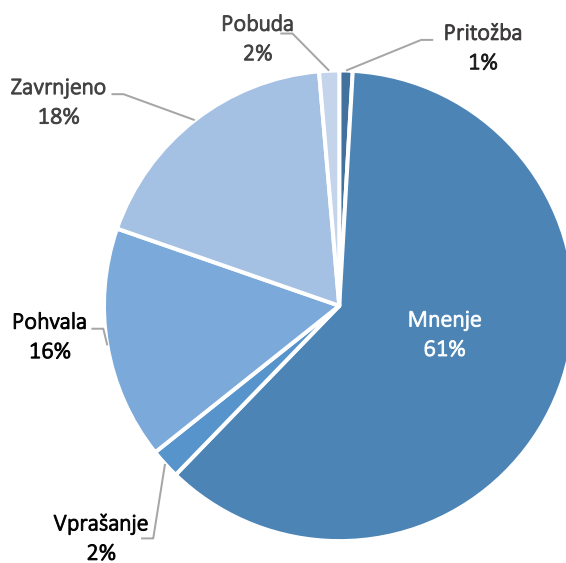
Najlepša hvala za poslane misli. Res je, RTV Slovenija se je dostojno in na njemu ljub način poslovila od svojega izjemnega sodelavca.

STATISTIKA

Naziv OE	SEPTEMBER 2023	AVGUST 2023	SEPTEMBER 2022
PPE TELEVIZIJA SLOVENIJA			
SKUPAJ	255	51	210
Informativni program	237	33	187
Kulturno umetniški program	4	3	6
Razvedrilni program	8	3	5
Športni program	2	6	3
Program plus	0	0	0
TV Koper/Capodistria	0	1	0
TV Maribor	0	0	0
Ostalo	4	5	9
PPE RADIO SLOVENIJA			
SKUPAJ	6	4	4
Radio Prvi	3	2	3
Val 202	1	0	1
Ars	1	0	0
Radio Koper	0	1	0
Radio Maribor	0	1	0
Radio SI	0	0	0
Ostalo	1	0	0
RTV - PROGRAMI ZA NARODNOSTNI SKUPNOSTI			
SKUPAJ	0	0	0
TV Capodistria	0	0	0
Radio Capodistria	0	0	0
TV studio Lendava	0	0	0
Pomurski madžarski radio (MMR)	0	0	0
PPE MMC			
SKUPAJ	30	22	25
Novinarske vsebine	6	7	8
Uporabniške vsebine	22	15	16
Storitve	2	0	1
RTV SLOVENIJA			
SKUPAJ	146	79	146
Jezikovna kultura	5	7	4
Oglaševanje	5	3	5
Dostopnost in prilagojeni programi	0	2	3
RTV-prispevek	0	0	2
Tehnične zadeve	2	1	3
RTV SLO - splošno	52	13	4
Svet RTV Slovenija	0	8	0
Varuhinja	0	0	3
Ostalo	2	3	42
Zavrnjena obravnava	80	42	80
VSI ODZIVI	<u>437</u>	<u>156</u>	<u>385</u>

Statistika po vrsti odziva

SKUPAJ	<u>437</u>
Pritožba	4
Mnenje	268
Vprašanje	9
Pohvala	70
Pobuda	6
Zavrjneno	80

SKUPAJ	<u>437</u>
Elektronska pošta	333
Spletni obrazec	28
Pismo	1
Telefon	75

